

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY
VE STRÁŽNICI

ZA ROK 2003

Předkladatel: Národní ústav lidové kultury
Adresa: Zámek č. 672, 696 62 Strážnice

IČO: 00094927

Ředitel organizace: PhDr. Jan Krist
Telefon: 518 306 611, 518 306 610, 601 505 472
Fax: 518 306 615
E-mail: info@nulk.cz
Internet: www.nulk.cz

ISBN 80-86156-65-6
© Národní ústav lidové kultury, Strážnice 2004

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY

vydává

VÝROČNÍ ZPRÁVU

**ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY
VE STRÁŽNICI**

ZA ROK 2003

OBSAH

I. ÚVOD

II. ČINNOST ÚLK V ROCE 2003

A. Ochrana nehmotného kulturního dědictví

B. Nositelé tradice

C. Úkoly výzkumu a vývoje

D. Úkoly hlavní činnosti

III. HOSPODAŘENÍ

IV. PŘEHLEDY

- organizační struktura

- přehled poradních orgánů

- přílohy

I. ÚVOD

Ministerstvo kultury ČR (dále jen MK) svým Rozhodnutím č. j. 18 823/2003 ze dne 30. 12. 2003 rozhodlo o změně názvu Ústavu lidové kultury ve Strážnici na Národní ústav lidové kultury. Současně byla Zřizovací listina doplněna o pověření ústavu funkcí národního odborného pracoviště, které vykonává informační, vzdělávací a metodologické služby pro dokumentaci tradiční lidové kultury a pro péči o ni, pro pořádání specializovaných školení pro dobrovolné i profesionální pracovníky v tomto oboru, zejména ve vztahu k pověřeným odborným pracovištím, která vykonávají obdobné služby v regionech. Toto Rozhodnutí č. 3 o dodatku č. 4 ke Zřizovací listině Ústavu lidové kultury ve Strážnici vydané pod č. j. 7253/1994 nabývá účinnost od 1. 1. 2004.

Uvedenou změnou dochází k dalšímu rozšíření odborné činnosti a tím i k posílení postavení ústavu, který v roce 2003 dovršil již čtyřicet sedm let svého trvání (užívané názvy: v letech 1956 – 1968 Krajské středisko lidového umění, do r. 1991 Ústav lidového umění, do r. 2003 Ústav lidové kultury ve Strážnici, od r. 2004 Národní ústav lidové kultury).

Vzhledem k tomu, že tato výroční zpráva dokládá výsledky činnosti za rok 2003, kdy byl v platnosti název Ústav lidové kultury ve Strážnici, je dále v celém textu použito tohoto názvu, popř. zkratky ÚLK.

V roce 2003 vykonával ÚLK svou činnost v rozsahu vymezeném Zřizovací listinou na celém území České republiky. Mezi základní úkoly patří:

- provádění výzkumu nemotného i hmotného kulturního dědictví v oboru tradiční lidová kultura a folklor,
- shromažďování, uchovávání a odborné zpracování dokladů o tradiční lidové kultuře a folkloru,
- odborná správa, ošetřování, ochrana, bezpečné uchování a zveřejňování sbírek hmotných dokladů k dějinám vývoje kultury, zejména lidové kultury,
- organizování folklorních a vzdělávacích akcí, včetně pořádání Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice,
- aktivní účast v mezinárodních aktivitách v oblasti lidové kultury a folkloru, především ve smyslu naplňování rezoluce 25. generální konference UNESCO z roku 1989 "Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury",
- poskytování poradenských a informačních služeb a za-bezpečování odborných dokumentačních služeb pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice,
- zveřejňování výsledků své činnosti v publikacích a časopisech, které sám vydává i jiných vydavatelů v České republice a v zahraničí,
- poskytování dalších kulturních, propagačních, rekreačních a obchodních služeb návštěvníkům a organizacím, které pod-porují poslání ÚLK a nemohou být předmětem soutěže,
- ÚLK je sídlem České národní sekce CIOFF (Mezinárodní rada pořadatelů festivalů folkloru a lidového umění se statutem konzultanta UNESCO) a zabezpečuje činnost této sekce,
- ÚLK spravuje celkem 45 ha zeleně a 101 objektů, z nichž je 7 památkově chráněných - jedná se o zámecký park, zámek, Černou bránu, budovu bývalého pivovaru - vstupní areál do Muzea vesnice jihovýchodní Moravy (dále MVJVM), objekt hájenky a dvě kapličky.

Řízení bylo v ÚLK nadále dvoustupňové – vedení: ředitel (PhDr. Jan Krist), jeho zástupkyně (PhDr. Vlasta Ondrušová) a vedoucí jednotlivých útvarů: útvar ředitele (Marie Čadílková), ekonomický útvar (Eva Koudelová), útvar správy areálů (Marie Hudečková), v souladu s novou organizační strukturou začaly samostatně pracovat: útvar nemotného kulturního dědictví (Mgr. Jan Blahůšek) a útvar hmotného kulturního dědictví (Mgr. Martin Šimša). Organizační struktura ústavu je uvedena v závěrečné kapitole.

II. ČINNOST ÚLK V ROCE 2003

V souladu se Zřizovací listinou se členil plán úkolů do kapitol, do nichž byly zařazeny všechny základní projekty a hlavní úkoly ústavu: ochrana nemotného kulturního dědictví, Nositelé tradice, úkoly výzkumu a vývoje a další úkoly hlavní činnosti – archiv, dokumentace, vzdělávací a vydavatelská činnost, poradenská, pořadatelská, sbírkotvorná a výstavní činnost, mezinárodní i vnitrostátní spolupráce, správa a údržba objektů a areálů.

Jedním z hlavních úkolů ÚLK v roce 2003 bylo dokončení návrhu „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“. Připravený dokument byl v měsíci červnu vládou ČR schválen. Dalšími prioritami odborné činnosti byly úkoly související se zpracováním projektů UNESCO „Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva“ a „Nositelé tradice“.

Mezi nejvýznamnější úkoly patřila také oblast výzkumu a vývoje, kdy byl rokem 2003 uzavřen pětiletý záměr „Výzkum jevů hmotného a nemotného kulturního dědictví v oboru

tradiční lidové kultury a folkloru“ a zpracován nový návrh výzkumného záměru na období 2004 – 2010 pod názvem „Proměny tradiční lidové kultury a její vazby na hmotné a nehmotné kulturní dědictví lidstva“, ten byl v závěru roku obhájen a schválen.

Úkoly hlavní činnosti byly zaměřeny hlavně na dokumentační práce, přípravu a realizaci 58. ročníku MFF ve Strážnici a 21. ročníku Dětské Strážnice, zabezpečení návštěvnické sezóny, úkoly poradenské a ediční činnosti a řádnou péči o movité a nemovité kulturní památky ve správě ÚLK.

A. OCHRANA NEHMOTNÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

a) Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR do roku 2010

Podnětem k zahájení prací na přípravě tohoto závažného materiálu byly zejména diskuse na jednáních ředitelské rady ÚLK a jejich usnesení zaměřené na koncepci rozvoje činnosti ÚLK, včetně koncepce rozvoje oboru. Dne 7. 12. 2001 bylo na jednání ředitelské rady rozhodnuto o úkolu a zpracování v podobě „Návrhu zadání koncepce péče o nehmotné kulturní dědictví tradiční lidové kultury“. K úvodnímu návrhu textu koncepce, kterou vypracoval PhDr. Jan Krist, se několikrát sešel tým odborníků. Z diskusí a mnoha konzultací s různými institucemi, úřady, občanskými sdruženími a řadou zainteresovaných a problematiky znalých jednotlivců se postupně rodila výsledná verze materiálu. K připomínkování a projednání bylo využito i strážnického sympozia. MK po meziresortním připomínkovém řízení předalo materiál k projednání vládě ČR a ta jej dne 11. 6. 2003 svým usnesením č. 571 pod názvem „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“ schválila.

K formulaci textu vedle zpracovatele nejvíce přispěli pracovníci MK ČR PhDr. Zuzana Malcová, Mgr. Libuše Vaňková, Mgr. Michal Beneš, CSc., a Mgr. Magdalena Šimková, z pracovníků ÚLK pak Mgr. Jan Blahůšek a PhDr. Vlasta Ondrušová.

ÚLK ve Strážnici se stal národním odborným pracovištěm, které musí plnit řadu velkých úkolů, např. zpracovat koncepci dokumentace tradiční lidové kultury, založit a doplňovat Seznam dědictví tradiční lidové kultury, vést přehled regionálních akcí zacílených na uchování a prezentaci projevů tradiční lidové kultury veřejnosti, vést celostátní soupis institucí a organizací zabývajících se problematikou tradiční lidové kultury atd. Plnění usnesení vlády se dotkne i několika ministerstev a státních institucí, samosprávy a jí zřizovaných institucí, obcí až po spolky, občanská sdružení a jednotlivce.

Dokument nabízí nebývalé možnosti v ochraně tradiční lidové kultury a skýtá i možnost přijetí zákonné normy v podmínkách ČR. Dne 5. 11. 2003 se v Praze uskutečnila porada k plnění Koncepce za účasti kompetentních pracovníků MK ČR a ÚLK. Z jednání vyplynula některá zadání, především podání žádosti o grant UNESCO na mezinárodní pracovní poradu, na níž by bylo hodnoceno přijetí Koncepce, rozebrána problematika jejího plnění v letech 2004 – 2010 a dále jednáno o přípravě zákonné normy o ochraně tradiční lidové kultury v ČR. Grant by měl být směřován k UNESCO v rámci participačních programů na dvouletí 2004 - 2005. V souvislosti s přijetím návrhu Úmluvy na ochranu nehmotného kulturního dědictví 32. generální konferencí UNESCO v říjnu 2003 by měl být v průběhu roku 2005 zpracován návrh věcného záměru zákona, do poloviny roku 2006 pak jeho první verze a do konce roku samotný zákon.

Jedním z prvních kroků v plnění Koncepce je ustavení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu a především rozšíření dokumentu v tištěné podobě mezi potřebný okruh institucí a zájemců.

b) Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva

Dalším úkolem, kterým Ministerstvo kultury pověřilo Ústav lidové kultury ve Strážnici, byla příprava národní kandidatury na udělení titulu Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva. Toto ocenění, jež uděluje UNESCO vybraným kulturním fenoménům světa jedenkrát za dva roky, je vysoce prestižní záležitostí. ÚLK se proto již v roce 2002 pokusil oslovit české instituce a organizace zabývající se lidovou kulturou s žádostí o doporučení vhodného projevu k nominaci. Propagace ocenění byla podpořena i zveřejněním článku v Národopisné revue. I když zpětný ohlas nesplnil naše očekávání, podařilo se sestavit seznam vhodných fenoménů a na základě jednání se zástupci MK (pracovní schůzky 2. dubna 2003 v ÚLK a 9. dubna 2003 na MK v Praze) vybrat k nominaci slovácký verbuňk. Poté byla vytvořena pracovní skupina ve složení PhDr. Karel Pavlišník, CSc., Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D., Mgr. Jan Miroslav Krist a Mgr. Jan Blahůšek, která z pověření ředitele ÚLK zpracovává podklady k nominaci podle formuláře UNESCO. Byl připraven první návrh nominace, zpracovány přílohy (výběr fotografií, příprava filmového dokumentu, vytváření map) a dokument poskytnut k připomínkám odboru regionální a národnostní kultury MK a tajemníkovi pro UNESCO MK Mgr. Michalu Benešovi, CSc. Po doplnění a přeložení do angličtiny bude kandidatura postoupena prostřednictvím MK v roce 2004 příslušné komisi UNESCO.

B. NOSITELÉ TRADICE

Projekt UNESCO „Žijící lidské poklady“ byl v České republice zahájen pod názvem Nositelé tradice lidového řemesla v roce 2000. Realizací projektu pověřil Odbor regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury Ústav lidové kultury ve Strážnici. Na základě nařízení ministra č. 11/2001 byla vytvořena odborná komise pro výběr kandidátů na udělení titulu a potřebný právní základ v podobě Statutu a Jednacího řádu. Tak proběhly první dva ročníky – 2001 v Olomouci a 2002 v Praze, při nichž byl titul udělen prvním deseti řemeslníkům.

Rok 2003 přinesl změnu a to přijetím zákona č. 5/2003 Sb. o oceněních v oblasti kultury udělovaných MK. Pro zpracování nominace byl vypracován komentář ve formě metodického pokynu. Text seznamuje s historií dosavadní péče o lidové řemeslo a výrobu, její podporou v minulosti a současnosti. Na konkrétních příkladech pak radí, jakým způsobem postupovat při výběru a navržení vhodných kandidátů na ocenění. Zákon přinesl rovněž změnu do práce Komise pro výběr kandidáta a to především novým jednacím řádem, v němž je zakotveno delegování jejich členů tzv. senátním modelem. Vždy po dvou letech se obmění polovina členů tak, aby zůstala zachována pracovní kontinuita komise. Ve „staronovém“ složení se komise jmenovaná ministrem kultury poprvé sešla 2. 4. 2003.

Na programu jednání byly připomínky k připravenému metodickému pokynu, který sestavil dr. Jančář a především pak výběr kandidátů z došlých nominací. Po zevrubném posouzení více než desítky výrobců byl vybrán maximální možný počet pěti oceněných. Pro rok 2003 jimi byli:

Ing. Oldřich Kvapil – výroba reliéfních forem na perník,
Milan Macho – výroba předmětů z loubku,
Josef Kopčan – tesařské a sekernické zpracování dřeva,
Zdeněk Kubák – výroba tradičních vlněných látek,
Petr Stoklasa – výroba štípaných holubiček.

Slavnostní předávání titulu Nositel tradice lidových řemesel proběhlo u příležitosti zahájení Národních dnů evropského dědictví v Prachaticích - historickém městě roku 2002. Titul předal náměstek ministra kultury Ing. Zdeněk Novák. Součástí prezentace oceněných byla i výstava Nositelé tradice 2003, na níž byly vystaveny výrobky oceněných řemeslníků z let 2001, 2002, ale především v r. 2003. Prostory Galerie ve věži poskytly příjemné prostředí, které ocenilo mnoho návštěvníků. Úspěšná výstava byla následně zapůjčena do Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech. Po navrácení budou výrobky začleněny do výstavy Lidová řemeslná a umělecká výroba v ČR, která bude pro veřejnost přístupná i v sezóně 2004.

Udělení titulu je spojeno s finanční odměnou 30.000 Kč a prostřednictvím licenční smlouvy také propůjčením ochranné známky Nositel tradice lidových řemesel. Na podporu prezentace známky byly též vyrobeny navštívenky, visačky na předměty, raznice a textilní štítky, které ocenění dostali bezplatně. Základní informace o nositelích titulu byly zveřejněny na www stránkách ÚLK Strážnice.

C. ÚKOLY VÝZKUMU A VÝVOJE

Rokem 2003 byl završen pětiletý záměr „**Výzkum jevů hmotného a nehmotného kulturního dědictví v oboru tradiční lidové kultury a folkloru**“ na léta 1999 – 2003.

V roce 2003 byl zpracován nový návrh výzkumného záměru na období 2004 – 2010 pod názvem „**Proměny tradiční lidové kultury a její vazby na hmotné a nehmotné kulturní dědictví lidstva**“. Záměr byl dne 24. 11. 2003 obhájen a Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 27. 1. 2004 potvrzen.

Celý výzkumný záměr ÚLK na léta 1999 - 2003 projednala a dne 16.12.1999 schválila Hodnotící komise Odboru regionální a národnostní kultury MK. K projednávání úkolů se v průběhu roku 2003 konaly samostatné porady vedení ústavu za účasti odborných pracovníků podílejících se na jejich plnění. Postupem prací se zabývaly též pravidelné porady vedení a také zasedání Ředitelské rady ústavu.

V roce 2003 bylo do tohoto výzkumného záměru zařazeno pět základních projektů: Dokumentace a archivace folkloru v ČR, Mužské lidové tance, 19. strážnické sympozium, Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR a Tradice lidové kultury v kulturním rozvoji ČR.

V předepsaném rozsahu byly zpracovány výsledky CEZ03 (Centrální evidence záměrů) a RIV03 (Registr informací výsledků).

Plnění projektů a celkové čerpání finančních prostředků zhodnotí interní oponentská skupina, která se seje v březnu roku 2004.

Dokumentace a archivace folkloru v ČR

Odborný garant úkolu: PhDr. Vlasta Ondrušová

Autoři: Mgr. Jan Blahůšek, Mgr. Olga Floriánová (do 17.10.2003), Mgr. Jan Miroslav Krist, PhDr. Jan Krist, PhDr. Vlasta Ondrušová, Mgr. Martin Šimša, Mgr. Michal Škopík a kol.

V oblasti dokumentace a archivace folkloru byla digitalizovaná část listinného archivu zpřístupněna v síti ÚLK zavedením databázového prohlížeče TreeINFO. Od září byla přijata pracovnice na digitalizaci knihovnické databáze. Do konce roku se podařilo do PC zařadit přibližně 2500 knih. Uskutečnila se školení pracovníků pro práci se skenerem na negativy. Pro ukládání digitálních fotografií byl zakoupen software a byly nainstalovány jednotlivé uživatelské licence.

V rámci spolupráce se stanicemi Českého rozhlasu v Brně a v Plzni byla převedena další část zvukových fondů do digitální podoby. Na podrobných popisech se podíleli externí spolupracovníci. Při spolupráci s ČRo Plzeň se jednalo především o:

- Zpracování a aktualizaci kartotéky trvalých folklorních záznamů (tzv. trvalé záznamy pravidelně využívané ve vysílání): 3998 záznamů,
- převod výše uvedené kartotéky do počítačové podoby (včetně aktualizovaných poznámek a oprav) ve formátu Microsoft Excel,
- přípravu pásů a dokumentaci dalších hudebních záznamů (fond záznamů z Mezinárodního dudáckého festivalu Strako-nice),
- fyzickou revizi fondu hudebních dokumentů. Z celkového počtu 1125 médií (velkých pásů) bylo vybráno celkem 88 nosičů. K těmto vybraným nosičům byla dohledána veškerá dostupná dokumentace (evidenční lístky z fonotéky, křestní listy ČRo, scénáře) a pořízena kopie pro ÚLK,
- v rámci spolupráce byla ÚLK poskytnuta kopie diplomové práce (Michaela Benešová: Český rozhlas Plzeň /1945 – 2002/. Folklor ve vysílání, zvukové archivní materiály využitelné pro národopisnou práci, FF MU Brno, 2002, vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc.), včetně velmi zevrubné kvantitativní analýzy archivovaných folklorních záznamů v plzeňském rozhlasu.

Pracovníci ÚLK dále pořizovali sekundární dokumentaci k zapůjčeným médiím – skenování popisů na archivních krabicích, skenování evidenčních lístků fonotéky a popisů/scénářů – celkem 1616 naskenovaných dokumentačních položek (různých formátů a typu). Ve spolupráci s Mgr. M. Benešovou, Z. Bláhou a dalšími pracovníky ČRo probíhala i zběžná revize fonotéky ČRo a dalších informačních zdrojů (kartotéky, evidence fonotéky, síťový informační systém IRS). Byl vytvořen plán pro dohledání, výběr a zpracování fondu. Do konce roku 2003 bylo zapůjčeno a přepsáno celkem 322 archivních médií (pásů).

Výstupy:

- Pracovní kopie ve formátu zvukových CD (ve vysílací kvalitě ČRo): 72 CD (36 x 2 – originál+kopie)
- Archivační kopie přepisů v nejvyšší kvalitě: 6 datových kazet VXA-1 o kapacitě 33 GB (opět dvakrát – archivační a studijní exemplář)

V oblasti spolupráce s Českou televizí v Brně vznikly technické a autorskoprávní problémy, které

bude nutno smluvně dořešit. Dále bylo zprovozněno pracoviště pro přepis digitálních záznamů, digitalizaci analogových záznamů a stříh. Audioarchiv byl rozšířen o vybrané nahrávky dechové hudby a folkloru z produkce českých vydavatelů – 62 CD a 5 MC (CD 73/2003 – 135/2003, K 20/2003 – 25/2003). Pozornost byla věnována budování prezenční studovny.

Pokračoval výzkum výročních obyčejů a dokumentace folklorních festivalů a slavností. Proběhla dokumentace masopustních obyčejů ve Strání. Ve spolupráci s Ústavem evropské etnologie FF MU v Brně jsme provedli výzkum současných velikonočních tradic, pracovníci ústavu pak samostatně dokumentaci hodů v Sobůlkách u Kyjova, navštívili slavnosti ve Vlčnově, Velké nad Veličkou, Brně, Luhačovicích, Uherském Hradišti, v zahraničí pak v Myjavě a Východné (Slovensko), v Chrós-čicích (Německo) a Wisle (Polsko). Veškerá dokumentace výzkumů je uložena v archivu ústavu. K této části úkolu náleží i dokumentace 58. ročníku MFF ve Strážnici, 21. ročníku Dětské Strážnice, Folklorolympiády, předvánočního pořadu v Muzeu vesnice JV Moravy „Radujme se, veselme se“ a jiných akcí ústavu. Výzkumem v archivu a sbírkovém fondu ÚLK byl zpracováván vědecký projekt identifikace a dokumentace ikonografických dokladů hudebních nástrojů a lidových hudebníků na fotografiích, kresbách a malbách do roku 1930. Při výzkumu bylo prohlédnuto přibližně 18 000 fotografií, z nichž 57 bylo přeskenováno a zařazeno do databáze projektu.

Ve spolupráci s agenturou R. Chudoba a panem J. Čalkovským jsme provedli přepis starších analogových masterů videoencyklopedie „Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska“ na digitální (DV CAM a DVD). Zatím tak bylo převedeno 8 ks BETACAMových kazet.

Byla ustavena Redakční rada elektronické publikační činnosti ústavu, která dohlíží na zpracování elektronického materiálu pro badatelské a prezentační zájmy veřejnosti. Byly zahájeny práce na digitalizaci časopisu Národopisné aktuality, publikace „Počátky národopisu na Moravě. Antologie prací z let 1786-1884“ a třetí Bartošovy sbírky lidových písní. Do konce roku se podařilo uzavřít první fázi přípravy, tedy veškerý materiál zmiňovaných publikací je digitalizován, jsou vytvořeny základní vyhledávače, je zpracována grafická podoba v HTML a dokumenty je možné publikovat na internetu. Ve druhé fázi půjde o zpracování složitých rejstříků, případně o propojení elektronických dokumentů s digitální podobou bibliografie zmiňovaného periodika, finalizací přípravy pro vydání na CD-R (vytvoření grafické podoby obalu, potisku CD a inlay, optimalizace dat pro CD - max. 700 MB, zabezpečení proti zneužití apod.).

V průběhu roku byla provedena fotodokumentace expozice lidových hudebních nástrojů v ÚLK a současně také ostatních hudebních nástrojů ve sbírkovém fondu ústavu. Fotografie byly v digitální podobě uloženy na záznamová média (datové kazety VXA-1), diapozitivy byly také postupně digitalizovány. Vznikl tak ucelený fotografický materiál o počtu 649 ks, věnující se nástrojům lidové hudby v ČR. Obdobným způsobem pokračovala fotodokumentace krojové sbírky ÚLK, která obsahuje na 5000 inventárních položek, z nichž bylo pořízeno na 8000 fotografií. Následně započala fotodokumentace lidové keramiky ze sbírky Heřmana Landsfelda.

Ve fondu CD a MC byla provedena revize a byly zařazovány další přírůstky 134 CD a 24 MC. Dále bylo zaregistrováno 179 ks videokazet, ve fotoarchivu bylo zaevidováno 2615 ks negativů a diapozitivů včetně fotografií, 17 ks fotozvětšenin, 14 ks plakátů, 56 ks pohlednic a 3 ks kalendářů.

V rámci dokumentace výročních obyčejů byl v plánu dílčí úkol dokumentace specifického tance s výrazným iniciačním zaměřením (tanec pod zeleným stromem). Závěry byly zpracovány do studie. Jiným tématem byla dokumentace lidového stavitelství. Z dokumentace lidových staveb na Hornácku vznikl soubor fotografií zaměřený nejen na samotné stavby, ale také jejich okolí, zasazení domu do terénu a plůžiny obce. Cenné jsou též snímky prostředí dvora a

hospodářských činností, jež se zde odehrávají. V roce 2003 se jednalo především o obce Suchov, Nová Lhota a Vápenky, ale též o Petrov u Strážnice a Staré město ve Strážnici. Výstupem je studie a několik drobnějších článků.

Pokračovaly průzkumné a dokumentační práce na úkolu „Sídlní struktura v západních Karpatech“. Objektem sídelně historického průzkumu je město Rožnov pod Radhoštěm a vesnice Zubří, Vitče, Tylovice, Házovice a Vigantice. V roce 2003 byla činnost zaměřena na zpracovávání katastrálních map i na studium archivních materiálů k vesnicím Zubří a Vitče a k centru správy panství Rožnovu pod Radhoštěm.

Zahájeny byly přípravné práce k vytvoření katalogu objektů umístěných v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy. Projekt započal zpracováním historického průzkumu jednotlivých objektů. Ke zpracování byly vybrány dvě originální usedlosti převezené z obce Vyškovec (č. 92 a 58)) a vědecké kopie usedlostí z obce Nová Lhota na Hornácku (č. 265, 15, 41 a 95). U jednotlivých usedlostí byl zpracován sídelní a držebnostní vývoj, jež byl doplněn o informace z matrik, sčítání lidu a vceňovacích operátů. Závěrečné studie, které jsou pro jednotlivé usedlosti zpracovány, jsou doplněny xerokopii historických materiálů, map, plánů a ostatních dostupných pramenů.

Mužské lidové tance

Odborný garant úkolu: Mgr. Jan Miroslav Krist

Redakční rada úkolu: Mgr. Jan Čumpelík, R. Chudoba, Z. Jelínková, PhDr. Jan Krist, Mgr. J. M. Krist, MgA. J. Maděrič, PhDr. Vlasta Ondrušová, PhDr. K. Pavlíščík, CSc., Milan Zelinka, v roce 2003 redakční radu doplnili noví členové: Mgr. Jan Blahůšek a Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D.

Autoři: Mgr. Jan Miroslav Krist,
MUDr. Jan Pavlík

Projekt „Mužské lidové tance“ tvoří druhou řadu videodokumentace tanečního projektu „Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska“. V roce 2003 byla dokončena a vydána videokazeta s publikací „Verbuňk na Hornácku“, jež je VI. dílem „Mužských tanečních projevů“ (ÚLK ve Strážnici, Strážnice 2003, 48 s., ISBN 80-86156-58-3). Autory scénáře kazety i doprovodné publikace jsou Mgr. Jan Miroslav Krist a MUDr. Jan Pavlík.

Kromě přípravy scénáře, autorských a nájemních smluv, studia archivních materiálů či literatury, koordinace vlastního natáčení, následného zpracování filmového materiálu, napsání a vytištění publikace, byla prováděna i fotodokumentace z průběhu natáčení. Jednalo se o 50 fotografií z natáčení v Rožnově pod Radhoštěm a Dolní Lomné a 28 fotografií z natáčení ve Vsetíně a v Mostech u Jablunkova.

Souběžně s dokončováním VI. dílu Mužských tanečních projevů se provádělo natáčení jak pro další díly tohoto projektu, tak v rámci třetí řady projektu zaměřené na medailony tanečně výrazných lokalit a mikroregionů. Zde se v řadě obcí obě řady prolínaly. Uskutečnilo se natáčení lašských skoků v Dolní Lomné (s členy souborů Valašský vojvoda a Gruník), odzemkové soutěže a starších tanečníků v Rožnově pod Radhoštěm, jednotlivých tanečníků odzemku ve Vsetíně a slezského skoku ve Staré Vsi nad Ondřejnicí (se členy souboru Slezan). Výsledky této

dokumentace jsou uloženy v archivu ÚLK.

19. strážnické sympozium

Odborný garant úkolu: PhDr. Jan Krist

Autoři: Mgr. Jan Blahůšek, PhDr. Jan
Krist, Mgr. Michal Škopík a kol.

19. strážnické sympozium, jež neslo název „Neničte archivy! Současné metody dokumentace lidové kultury a digitalizace získaného materiálu či údajů o něm“, se uskutečnilo ve dnech 17. - 18. 9. 2003. Problematika moderní dokumentace a digitální archivace je v současnosti velmi aktuální. Šíře záběru, kterou jsme sledovaným tématem otevřeli, nabídla odborníkům z institucí muzejního i akademického typu možnost vyjádřit se k problematice a v diskusi obohatit přítomné o své zkušenosti. Některým okruhům, jež se zde probíraly, byla samozřejmě věnována pozornost již dříve. Pomineme-li už několik desetiletí projednávané téma katalogizace fondů, máme na mysli především semináře, na něž byli jako lektoři s bohatými zkušenostmi přizváni kolegové z Phonogrammarchivu Vídeň (Praha 2000, Brno 2001). Díky nim mohla naše odborná veřejnost nahlédnout do historie archivace především zvukových záznamů a z praktických příkladů poznat, že optimální archivaci a správě fondů je třeba věnovat patřičnou pozornost. Smyslem je, aby to, co se podařilo mnohdy s velkým úsilím získat pro archiv, bylo uchováno v co nejlepším stavu s předpokladem trvalé existence a možnostmi dalšího využití jak pro vědecké, tak i pro popularizační účely. 19. strážnické sympozium tuto tezi dále teoreticky i prakticky rozvíjelo, čímž se podařilo vědecky obohatit nejen účastníky, ale také metodologii etnologického oboru. K tomu přispělo i vydání sborníků příspěvků, které je vhodným vstupním materiálem k plnění řady úkolů Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice. Viz: Neničte archivy! Současné metody dokumentace lidové kultury a digitalizace získaného materiálu či údajů o něm. Sborník příspěvků 19. strážnického sympozia konaného ve dnech 17.-18. září 2003. Ústav lidové kultury ve Strážnici, Strážnice 2003, 62 s., ISBN 80-86156-59-1).

Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR

Odborný garant úkolu: PhDr. Josef Jančář, CSc.

Redakční rada projektu: Mgr. Olga Floriánová (do 17. 10. 2003), PhDr. Ivo Frolec, Rudolf Chudoba, PhDr. Josef Jančář, CSc., PhDr. Jan Krist, PhDr. Běla Minaříková, PhDr. Vlasta Ondrušová, PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., Mgr. Martin Šimša, PhDr. Alena Vondrušková, Milan Zelinka

Autoři: PhDr. Josef Jančář, CSc., Mgr. Luboš Smolík, PhDr. Alena Vondrušková, PhDr. Věra Kovářů

V průběhu roku 2003 se v rámci plnění úkolů výzkumu a vývoje pokračovalo v pracích na dalších dílech video-dokumentace Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR. Ty obsahují jak aspekty nehmotného, tak i hmotného kulturního dědictví. Důraz je kladen především na dokument jako pomůcku pro uchování a další přenos a rozvoj zanikajících technologií.

Členové redakční rady na pravidelných setkáních řeší celkové směřování projektu, téma konkrétních videodokumentací, jejich autorské obsazení a mnoho dalších redakčních prací spojených s návrhy a oponenturou námětů, scénářů a doprovodných publikací jednotlivých dílů projektu. V roce 2003 byly zpracovány tyto videodokumenty:

II. Pletiva, 2. část – autor PhDr. Josef Jančář, CSc. (ÚLK, Strážnice 2003, 40 s., ISBN 80-86156-60-5),

IV. Textilní techniky, 4. část – autorka PhDr. Alena Vondrušková (ÚLK, Strážnice 2003, 64 s., ISBN 80-86156-61-3),

VII. Kovářství, 2. část – autor Mgr. Luboš Smolík (ÚLK, Strážnice 2003, 32 s., ISBN 80-86156-63-X).

V druhé řadě projektu, věnované technologiím lidového stavitelství, byl zpracován a vydán díl: II. Hliněný dům – autorka PhDr. Věra Kovářů (ÚLK, Strážnice 2003, 40 s., ISBN 80-86156-62-1).

Tradice lidové kultury v kulturním rozvoji ČR

Odborný garant úkolu: PhDr. Josef Jančář, CSc.

Dlouhodobý výzkumný projekt ÚLK byl zahájen v roce 1999. Reaguje na soudobé proměny kultury a způsobu života společnosti. Snažil se osvětlit procesy, jimiž se prvky lidové kultury projevovaly ve vytváření občanského vědomí v novodobém českém státě, ve vývoji jeho kultury a umění a jak se lidové tradice prolínají do současného života.

Větším nasazením řešitelského týmu se podařilo projekt uzavřít ke konci roku 2002. Rok 2003 byl tedy využit k diskusím o zaměření studia na proměny konkrétních jevů lidové kultury, které jsou chápány jako nehmotné kulturní dědictví. Patří sem např. i různé formy a podoby folklorních festivalů a slavností, jejichž současný stav je vnímán jako výsledek proměn lidové kultury a jejich novodobého využívání. V tomto duchu byl zpracován nový projekt na léta 2004 - 2007 a stal se součástí nového výzkumného záměru ústavu na roky 2004 – 2010.

Čerpání finančních prostředků na úkoly výzkumu a vývoje v roce 2003

Název projektu (v tis. Kč)	Prostředky VaV	Prostředky ÚLK	Celkem
----------------------------	----------------	----------------	--------

Dokumentace a archivace folkloru v ČR

Čerpání prostř. celkem	1734	392	2126
z toho: věcné náklady	1530	0	1530
Osobní náklady	204	392	596
z toho: platy	0	286	286
OON	158	1	159

Mužské lidové tance

Čerpání prostř. celkem	711	35	746
z toho: věcné náklady	476	0	476
Osobní náklady	235	35	270
z toho: platy	162	26	188
OON	17	0	17

18. strážnické sympozium

Čerpání prostř. celkem	35	159	194
z toho: věcné náklady	35	0	35
Osobní náklady	0	159	159
z toho: platy	0	116	116
OON	0	0	0

Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR

Čerpání prostř. celkem	1490	0	1490
z toho: věcné náklady	1167	0	1167
Osobní náklady	323	0	323
z toho: platy	238	0	238
OON	0	0	0

Celkové čerpání prostředků na všechny projekty

Celkem	3970	586	4556
z toho: věcné náklady	3208	0	3208
Osobní náklady	762	586	1348
z toho: platy	400	428	828
OON	175	1	176

D. ÚKOLY HLAVNÍ ČINNOSTI

DOKUMENTACE, ARCHIVACE, KNIHOVNA

V oblasti dokumentace a archivace pokračovaly práce na zpracovávání archivních fondů (listinný archiv, články a zprávy o tradiční lidové kultuře a folkloru z týdeníků Slovácko a Slovácké noviny a deníku Rovnost, popis materiálů ze soutěží a přehlídek, aj.). Velký časový prostor byl v roce 2003 věnován knihovnímu fondu. Dne 15. 4. 2003 byla knihovna Ústavu lidové kultury ve Strážnici - základní knihovna se specializovaným knihovním fondem, pod evidenčním číslem 5214/2003 zapsána do evidence knihoven MK ČR. V souvislosti s budováním nového regálového systému byla provedena revize knihovny, vyčištění a nové uložení cca 14 tis. publikací. Průběžně byla zajišťována meziknihovní výpůjční služba a zaevidováno bylo 565 ks nových přírůstků.

VZDĚLÁVACÍ A VYDAVATELSKÁ ČINNOST

Škola folklorních tradic

V březnu 2003 byl ukončen druhý běh Školy folklorních tradic. Do kurzu bylo přihlášeno 69 posluchačů, první i druhý ročník zahájilo 51 posluchačů. K závěrečným zkouškám se dostavilo 42 posluchačů, z nichž úspěšně ukončilo studium 34. V náhradním termínu 7. – 9. 11. 2003 vykonalo opravnou zkoušku 8 posluchačů. Problematika Školy folklorních tradic byla v průběhu roku řešena se zástupci IPOS a Folklorního sdružení ČR také na zasedáních Koordinační rady pro folklor. Další běh školy bude zahájen v akademickém roce 2004/2005.

Národopisná revue a osobní bibliografie

V uplynulém roce byla podle předpokladu vydána čtyři čísla Národopisné revue. Dne 13. března 2003 proběhlo v Brně jednání redakční rady. Členství v redakční radě se vzdal PhDr. Josef Jančář, CSc., novým členem byl jmenován Mgr. Martin Šimša. Druhá redakční rada proběhla dne 6. listopadu 2003.

Obsah jednotlivých čísel:

Národopisná revue 1/2003 - Etnické menšiny

Václav Štěpánek nastínil obraz české menšiny, která se ve 20. letech 19. století usadila v jižní části srbského Banátu, v nejvýchodnější části tehdejší rakouské vojenské hranice - *Mizející menšina. Historie a současnost Čechů v srbském Banátě*. Mezi etnické vztahy v Bratislavě se vznikem Československé republiky v roce 1918 přibližuje Daniel Luther v příspěvku *Česi a počiatky etnickej transformácie Bratislavy. Historicko-etnologický exkurz*. Martin Šimša se v článku *Ekonomické aktivity Židů na Vsetínsku* zabývá dějinami hospodářského života Židů na Valašsku. Židovské tematice se v další studii věnuje rovněž Peter Salner - *Podoby judaizmu v súčasnosti. Na príklade zmrtychvstania židovského cintorína*. Oddíl studií uzavírají Josef Oriško s příspěvkem o etnografické skupině tzv. Moravců ve Slezsku – *Slezští Moravci. Nevýrazná etnografická skupina v česko-polském pohraničí* a Petr Kaleta *Lužičtí Srbové, jejich kulturní a vědecká činnost*. Rubrika Proměny tradice je věnována zápiskům z turistického pobytu u české menšiny v rumunském Banátě (A. Dunajová) a výzkumu současných Velikonoc (J. Blahůšek, P.

Šindelář).

Společenská kronika připomíná jubilea dvou výrazných představitelk současného folklorismu – organizátorky, vypravěčky, malířky kraslic Marie Pachtové (nar. 1932), a zpěvačky lidových písní Vlasty Grycové (nar. 1943).

Nekrology jsou ohlédnutím za životem a tvorbou učitele, sběratele a upravovatele lidových písní Zdeňka Kašpara (1925 -2002) a muzikologa Jiřího Fukače (1936 - 2002). Další pravidelné rubriky obsahují zprávy z festivalů, konferencí, výstav, oborových aktivit, recenze nových knih.

Národopisná revue 2/2003 - Taneční antropologie.

Úvodní studii k tématu napsala Daniela Stavělová - *Jak se dnes v Čechách tancuje. Otázky taneční antropologie*. Klára Davidová se věnuje tzv. taneční scéně, fenoménu městské taneční zábavy posledního desetiletí, který se vyvinul až v určitou subkulturu s vlastní módou, hudbou vytvářenou pomocí moderních technologií, časopisy, masmediálními pořady, stylem prožívání včetně drog apod. – *Rituální mejdan postmoderní doby*. Další dvě studie se zaměřují na taneční projevy, které opět zvláště ve větších městech a za podpory nejrůznějších kurzů získaly v posledních letech v českých zemích mnoho svých příznivců: Zdeňka Lammelová zmapovala zájem o břišní tance v příspěvku *Takový český Orient. Břišní tanec: Způsob jak být ženou* a Veronika Šváblová tzv. africký tanec v příspěvku *Ve znamení bubnů. Africký tanec v Africe a v Čechách*. Rubrika Fotografická zastavení prezentuje masky z taneční hry tančené při mrtvém. Fotografie z roku 1922 byla pořízena učitelkou a spisovatelkou Amálií Kožmínovou (1876-1951) na Podkarpatské Rusi.

Do Proměn tradice je zařazen příspěvek Daniela Drápaly *Drátenické metamorfózy*, který se zabývá historií a současným stavem drátenického řemesla. Společenská kronika přináší jubilea skladatele Emanuela Kuksy (nar. 1923), etnomuzikologa Dušana Holého (nar. 1933), cimbalisty a sběratele lidových písní Jiřího Tesauera (nar. 1933) a uměleckého vedoucího folklorního souboru Vysočan z Jihlavy Míly Brtníka (nar. 1928). V nekrologu je vzpomenu osobnost fotografa Jana Berana (1913-2003). Další pravidelné rubriky jsou věnovány zprávám ze soutěží, výstav, konferencí, recenzím nových knih a CD.

Číslo je doplněno o výňatky z oficiálního dokumentu Kulturní politika v České republice a o seznam knih a časopisů z mezinárodní výměny Ústavu lidové kultury ve Strážnici.

Národopisná revue 3/2003 - Spolky a jejich činnost

Pozici českých spolků na Moravě se věnuje v článku *České spolky na Moravě a lidová kultura* Karel Altman, podobnou otázkou ale tentokrát na konkrétním příkladě se zabývá Eva Večerková - *Lidová kultura v činnosti republikánského dorostu na Moravě (ve světle dobového tisku)*. Irena Štěpánová předkládá studii o pražském ženském tělocvičném spolku v poslední třetině 19. a na počátku 20. století *Ženskost v díle ženském. Počátky spolku „cvičících se“ paní a dívek..* Stejně historické období, ale naopak v Brně, zachycuje Lenka Nováková v popisu činnosti spolku Vesna - *Spolek Vesna a jeho národopisné aktivity*. Tematický blok studií zakončuje Karel Pavlišťík s příspěvkem o společenské funkci Sboru dobrovolných hasičů v prostředí tradičního venkova na konci 19. a v průběhu 20. století *Sbor dobrovolných hasičů, významný fenomén v procesu formování společenského života v obci a v transformaci tradičních zvykoslovných aktivit na Zlínsku*.

V rubrice Ohlédnutí jsou zařazeny články Aleny Schauerové - *Národopisné ohlédnutí ke dvojímu jubileu Terézy Novákové a Michaely Benešové - K 50. výročí založení Plzeňského lidového souboru*. Společenská kronika připomíná jubilea tanečníka a tanečního pedagoga Ladislava Vaška (nar. 1928) a osobnosti v oblasti folklorního hnutí Anny Maděričové (nar. 1943). Další

rubriky jsou věnovány zprávám z konferencí, výstav, zahraničních cest, festivalů a koncertů a recenzím nových knih. V závěru je otištěna tzv. Istanbulská deklarace, kterou v roce 2002 přijali ministři kultury zemí UNESCO k problematice nehmotného kulturního dědictví.

Národopisná revue 4/2003 - Národopisná fotografie v českých zemích a na Slovensku

Jiří Pátek se v úvodním článku *Fotografie, etnografie, tradiční kultura – průniky a inspirace* zabývá obecným vývojem národopisné fotografie v českých zemích. Daniel Luther pak pojednává o národopisné fotografii na slovenském území v příspěvku *Z dějin národopisnej fotografie na Slovensku (a česko-slovenské súvislosti)*. Barbora Gergelová se pokouší charakterizovat fotografický fond Národopisné společnosti československé – *Přehled fotodokumentační sbírky EÚ AV ČR, charakteristika reprezentačního fondu NSČ*. Počátky fotografické dokumentace lidových tanců Leošem Janáčkem a jeho spolupracovníky popisuje Jarmila Procházková (*Janáčkovy snahy o fotografickou dokumentaci v rámci podniku Lidová píseň v Rakousku*). Blanka Petráková zase zachycuje svatbu na luhačovickém Zálesí na zajímavých snímcích v průběhu 20. století. Martin Šimša referuje o letošních laureátech ceny Nositel tradice lidových řemesel.

Rubrika Ohlédnutí vzpomíná článkem Václava Štěpánka na 95 let existence Slovákého krúžku v Brně a příspěvkem Jana Krista na 50. výročí časopisu Slovenský národopis. Společenská kronika přináší medailony choreografky Libuše Hynkové (nar. 1923), Jiřiny Veselské (nar. 1943), Miroslavy Ludvíkové (nar. 1923) a malíře Františka Cundrly (nar. 1943). Nekrolog vzpomíná hudebního skladatele Emanuela Kuksu (1923 – 2003). V pravidelných rubrikách jsou zprávy z festivalů, soutěží, výstav, konferencí. Recenzovány jsou i nové knihy a CD.

V roce 2003 proběhla také mezinárodní výměna publikací za Národopisnou revue – na 89 institucí byla rozeslána čísla 4/2002, včetně bibliografické přílohy a čísla 1, 2, 3/2003. Jako příloha čtvrtého čísla Národopisné revue 2003 byla vydána Bibliografie časopisu Národopisné aktuality 1964 – 1990. Text zpracovali Daniel Drápala a Jana Nosková, redakční úpravy provedla Lucie Uhlíková.

Informační tiskoviny

Byly vydány všechny potřebné tiskoviny k akcím pořádaných ÚLK: cizojazyčné propagační letáčky, plakáty k Dětské Strážnici a Mezinárodnímu folklornímu festivalu, Přehled folklorních festivalů a národopisných akcí pro rok 2003, informační letáky k akcím ÚLK, nabídkové listy vydávaných titulů. K zahájení sezóny 2003 byly vydány čtyři nové pohlednice areálu MVJVM. Rovněž bylo připraveno grafické řešení propagačních materiálů k MFF a Dětské Strážnici 2004.

SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI

A DOMÁCÍMI INSTITUCEMI

UNESCO

ÚLK je zapojen do programů UNESCO „Žijící lidské poklady“ (u nás pod názvem „Nositelé tradice“) a „Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva“. Dr. V. Ondrušová se podílela na dvou mezinárodních poradách expertů o návrhu znění „Úmluvy o ochraně nehmotného dědictví“, jež se konaly v Paříži.

CIOFF

Ústav je podle Zřizovací listiny sídlem České národní sekce CIOFF a zabezpečuje její činnost. Dr. V. Ondrušová a Dr. J. Krist získali v této mezinárodní nevládní organizaci se statutem konzultanta UNESCO významné postavení, zejména v jeho Středoevropském sektoru. Ve dnech 7. – 10. května 2003 se oba zúčastnili zasedání Středoevropského sektoru CIOFF v Zuberu (Slovenská republika), ve dnech 5. – 12. října 2003 Světového kongresu CIOFF v Le Puy en Velay (Francie), ale nejdůležitější jednání CIOFF bylo na přelomu května a června (30. 5. – 4. 6.) ve Strážnici. Díky podpoře MK se ve strážnickém zámku uskutečnilo jednání světového Výkonného výboru a Rady CIOFF, které významným způsobem pozvedlo prestiž jak České národní sekce CIOFF, tak ČR vůbec.

Česká národní sekce CIOFF

Činnost sekce se zaměřovala především na spolupráci jednotlivých členů, dokumentaci českých festivalů CIOFF, byly zpracovány podklady pro hodnocení národní sekce i podklady pro kalendářium 2004, podle potřeby byla zpracovávána doporučení ČNS CIOFF souborům k jejich výjezdu do zahraničí.

Dne 19. 2. 2003 se v sídle FoS v Praze uskutečnilo Valné shromáždění členů ČNS CIOFF, které schválilo zprávu o činnosti ČNS v roce 2002, včetně hospodaření, plán činnosti ČNS na rok 2003, výši členských příspěvků pro rok 2003 a rozpočet ČNS na rok 2003. Přijalo za přidružené členy soubor Gaudeamus z Prahy, Festival masopustních tradic ve Strání a členy Sekce mladých ČNS. Vzalo na vědomí informace tajemníka České komise UNESCO o programech UNESCO, dále informace o stavu příprav festivalů v roce 2003, zprávu o založení Sekce mladých ČNS, předložený systém předávání informací o souborech a festivalech a způsob zadávání údajů o festivalech CIOFF do světového kalendáře CIOFF. Valné shromáždění uložilo výboru prověřit možnost získání statutů festivalu CIOFF (Mezinárodního folklorního festivalu Frýdek-Místek, Mezinárodního dětského folklorního festivalu Písní a tancem Luhačovice), zpracovat obecné zásady pro udělení statutu CIOFF novým festivalům a působit k rozšíření členské základny. Udělilo čestné členství ČNS PhDr. V. Ondrušové a navrhlo požádat CES o udělení čestného členství Z. Jelínkové.

Jednání výboru ČNS CIOFF dne 25. listopadu 2003 v Brně mělo za úkol připravit program valného shromáždění ČNS, které se bude konat 18. února 2004. Přítomní členové se proto zabývali zprávou o činnosti ČNS v roce 2003, včetně hospodaření, návrhem plánu činnosti

na rok 2004, plánem činnosti sekce mladých ČNS, rozpočtem ČNS CIOFF na rok 2004, návrhy na udělení čestného členství v ČNS CIOFF, přípravou festivalů v roce 2004, propagací našich festivalů v kalendáriu CIOFF a využitím internetových prezentací činnosti ČNS na www stránkách ÚLK a Folklorního sdružení ČR.

Další spolupráce se zahraničím

Ludvík Kuba a Lužice

V roce 2003 jsme si připomněli 140. výročí narození Ludvíka Kuby významného českého umělce, malíře, hudebního skladatele, spisovatele a sběratele lidových písní různých slovanských národů. Při svých cestách zapisoval lidové písně a své dojmy zachycoval také výtvarně a literárně, psal svěží cestopisné črty, průvodní texty ke svým sbírkám a odborné etnografické a folkloristické stati. L. Kuba projevoval vytrvalý zájem o tradice a kulturu Srbů žijících v Lužici a proto také jeho význam a přínos při 140. výročí nezůstaly bez povšimnutí.

Ve spolupráci se Svazem Lužických Srbů Domowina jsme připravili společný projekt „Ludvík Kuba a Lužice“, k jehož realizaci napomohl finanční podporou ve výši jednoho milionu korun Česko-německý fond budoucnosti v Praze. Projekt byl realizován v rámci MFF Strážnice 2003 a Folklorního festivalu v Chrósčicích organizovaného lužicko-srbským občanským sdružením Domowina. Nedílnou součástí projektu však byla i mezinárodní vědecká konference „Ludvík Kuba – folklorista, spisovatel, malíř“, kterou ve dnech 25. - 27. 4. 2003 v Budyšině uspořádala Mačica serbska ve spolupráci se Svazem Lužických Srbů Domowina a ÚLK ve Strážnici. Konference se konala první den v Srbském muzeu na hradě, další pak v Srbském domě. Záštitu nad ní převzal generální konzul ČR v Drážďanech JUDr. Milan Dufek, který ji také zahájil. Mimo lužickosrbské a německé zájemce se jí zúčastnilo i dalších 14 zahraničních badatelů (Rusko, ČR, Polsko, Rakousko, Francie, Slovinsko). Z příspěvků, jež na ní odeznely, vydali pořadatelé sborník. Součástí akce byla také výstava některých obrazů Ludvíka Kuby v Srbském muzeu, promítání filmových dokumentů o Ludvíku Kubovi a zejména celovečerní koncert s lidovými písněmi slovanských národů ze zápisů sběratele „Slovanstvo ve svých zpěvech“.

V rámci 58. ročníku Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici pobývali Lužičtí Srbové ve Strážnici ve dnech 24. - 29. 6. 2003. Jednalo se o 150 účinkujících a tým pracovníků Domowiny, který se podílel na projektu. Navíc jako diváci se festivalu na své náklady zúčastnilo 40 dalších představitelů místních organizací Domowiny. Srbové vystoupili v pátečních pořadech Slavnostní zahájení festivalu a Ludvík Kuba a Lužice. V sobotu v pořadech: Folklorní školamravů stodola. Lužičtí Srbové se představují; Hudební produkce kapely Sprjewjan; Slavnostní průvod všech účinkujících; Jarmark múz. Lužickosrbská svatba; Jarmark múz. Přehlídka srbských lidových krojů a Hudební produkce kapely Horjany. Nedělní program zahájili účastí na slavnostní mši svaté, následoval pořad Volná vystoupení a na závěr Tance s přáteli. Publikum i odborná kritika přijali vystoupení Lužických Srbů v pořadech „Strážnice“ pozitivně. Hodnotící komise udělila Cenu MFF za rok 2003 pořadu „Jarmark múz. Lužickosrbská svatba“ za zdařilou realizaci a vhodné využití prostor skanzenu.

Pátý mezinárodní folklorní festival „Lužice“ se usku-tečnil ve dnech 10. - 13. 7. 2003 v Chrósčicích, Budyšině a Njebjelčicích. Účast českých účinkujících byla téměř ve stejném rozsahu jako ve Strážnici (zde navíc kapela Šafrán z Jablonce nad Nisou). Ze srbské strany byla účast daleko větší. Festivalu se zúčastnily i soubory Maďarů z Rumunska, Ukrajinců z Polska a Chorvatů z Maďarska. Pořadatelé zvou k účasti zahraniční soubory z řad etnických minorit žijících v různých zemích. Účinkující z projektu „Ludvík Kuba a Lužice“ se aktivně zúčastnili již

ve čtvrtek slavnostního průvodu a slavnostního zahájení festivalu v Budyšině, v pátek pak vystoupili v pořadu Mezinárodní estráda folkloru v Njebjelčicích, v sobotu v pořadu Selské výroční tradice. Folklor a kulinářské speciality na selských dvorech v Chrósčicích. V neděli se zúčastnili slavnostní mše svaté, slavnostního průvodu v Chrósčicích, pak následoval pořad Ludvík Kuba a Lužice a Festivalové finále. Lužickosrbské obyvatelstvo přijalo pořady s účastí českých účinkujících a informace o vzájemné spolupráci na česko-srbském kulturním projektu mimořádně příznivě.

Projekt „Ludvík Kuba a Lužice“ přispěl nejen k rozšíření znalostí o osobnosti a díle Ludvíka Kuby, ale též obohatil dramaturgii obou festivalů a zejména napomohl prohloubení účelné spolupráce na poli ochrany kulturního dědictví obou spřízněných národů.

Dny tradiční kultury

Dny tradiční kultury v České republice pořádají za podpory Ministerstva kultury ČR společně Ústav lidové kultury ve Strážnici, Folklorní sdružení ČR a Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Již od roku 2002 je Ústav lidové kultury ve Strážnici zapojen do společného projektu zemí Visegrádské skupiny – Dny tradiční kultury a od roku 2003 je Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici zároveň zahajovací akcí české části tohoto projektu. Dny tradiční kultury jsou společným projektem projevů národních kultur zemí střední Evropy (ČR, Slovensko, Polsko a Maďarsko), jejichž nedílnou součástí je tradiční lidová kultura. Během několika týdnů, v rozmezí od května do září, se ve všech zemích V 4 uskutečňuje řada významných a vybraných akcí, které slouží k vzájemnému sbližování kultur národů a naplňování cílů probíhající evropské integrace.

Ústav lidové kultury se v roce 2003 podílel na projektu těmito akcemi:

- 21. ročník festivalu Dětská Strážnice (30.- 31. 5. 2003) - tvůrčí dílny,
- Dny řemesel pro školy (11. –12. 6. 2003) - tvůrčí dílny,
- 58. ročník MFF Strážnice (27. – 29. 6. 2003) - oficiální zahájení Dnů tradiční kultury, Jarmark múz – Řemesla – tvůrčí dílny, Tance s přáteli – výuka lidových tanců,
- Folklorní odpoledne ve skanzenu (20. 7. 2003) – pořad souboru Skaličan ze Skalice.

Součástí Dnů tradiční kultury byly podle zásad kromě folklorních pořadů také doprovodné akce - tvůrčí dílny i ukázky gastronomie. V rámci Dětské Strážnice i Dnů řemesel pro školy měly děti možnost zapojit se do řemeslných dílen. Při MFF byl pořad řemesel a tvůrčích dílen zaměřen na dospělé návštěvníky festivalu a obohacen také o gastronomii – před-vádění přípravy tradičních jídel s částečnou možností ochutnávky. Velmi úspěšným byl pořad „Tance s přáteli“, při kterém měli návštěvníci možnost nejen poznat tance různých národů, ale také se je pod vedením lektorů prakticky naučit. Při Dětské Strážnici a při MFF byl splněn i požadavek účasti jednoho zástupce ze zemí Visegrádské skupiny, v obou případech se jednalo o slovenské soubory.

ÚLK se podílel nejen na realizaci akcí, ale jeho zástupci jsou členy přípravného výboru DTK a spolupracují s ostatními členy zúčastněných zemí na přípravě projektu v celé šíři (vypracování statutu, spolupráce s Visegrádským fondem, specifikace garance jednotlivými zeměmi aj.).

IOV – Internationale Organisation für Volkskunst

Zástupci předsednictva Národní sekce IOV (za ÚLK se zúčastnila PhDr. V. Ondrušová) se sešli ve dnech 29. – 31. 8. 2003 v Liptále na společném jednání s generálním sekretářem IOV Alexandrem Veiglem z Rakouska. Předmětem jednání by-la změna struktury IOV a s ní související decentralizace. Celosvětový výbor IOV uvažuje o převedení některých komisí také do

České republiky.

Ostatní spolupráce

V roce 2003 pokračovala velmi úzká spolupráce se Slovenskem. Dr. J. Krist se účastnil jednání Redakční rady časopisu Slovenský národopis, jednání Programových komisí mezinárodních folklorních festivalů v Myjavě a ve Východné, spolu s Dr. V. Ondrušovou pak jednání o mezinárodním projektu Dny tradiční kultury. Termíny jednání byly pravidelně využívány k dalším poradám (se Slovenskou národní sekci CIOFF, k přípravě a realizaci Folklorního festivalu V4, který se konal na Slovensku, ke společnému videodokumentačnímu projektu „Lidové tance na moravsko-slovenském pomezí“). Pracovníci ÚLK též navštívili festivaly Východná a Myjava. Dr. J. Krist se jako člen delegace MK zúčastnil jednání s vedením MK SR v Bratislavě a v Pezinku.

ÚLK připravil pro Dolnorakouské zemské muzeum lidové kultury v Gross Schweinbarthu výstavu o velikonočních tradicích na jihovýchodní Moravě. Součástí výstavy byl kurz malování kraslic, předvádění řemeslných technik a hudební program.

Dr. V. Ondrušová se zúčastnila jako členka hodnotící komise 14. mezinárodního folklorního festivalu Wisla v Pol-sku.

Spolupráce s institucemi v ČR

Spolupráce ÚLK s domácími odbornými institucemi byla po celý rok velmi rozsáhlá. Jednalo se zejména o Národní informační a poradenské středisko, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Moravské zemské muzeum v Brně, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě, Masarykovo muzeum v Hodoníně, Národní památkový ústav, odborné pracoviště v Brně, Purkyňovo gymnázium a Dům dětí a mládeže ve Strážnici, Folklorní sdružení ČR, Město Strážnici a organizátory folklorních festivalů v ČR (např. spolupořadatelé Jihočeského folklorního festivalu v Kovářově).

Odborní pracovníci se zúčastnili ve dnech 3. – 5. června 2003 přehlídky amatérské tvorby muzeí ČR Musaionfilm, který se konal v Uherském Brodě.

Dne 9. dubna 2003 se v Praze konalo setkání ředitelů folklorních festivalů. Za MFF a Dětskou Strážnici se jednání účastnili Dr. J. Krist, L. Horehled'ová a Mgr. J. Blahůšek. Na setkání zástupců folklorních festivalů v Senátu Parlamentu ČR konaného dne 4. listopadu 2003 zastupovali ÚLK PhDr. Jan Krist a L. Horehled'ová.

ÚLK je společně s IPOS a FoS členem Koordinační rady pro folklor. Vzájemná jednání těchto tří subjektů, která se zabývala především zajištěním průběhu Školy folklorních tradic, přehlídky choreografií a koordinace termínů významných folklorních událostí, festivalů a slavností, se konala 25. 3. 2003, 7. 5. 2003 a 11. 6. 2003. Jednání se za ÚLK účastnili PhDr. J. Krist, PhDr. V. Ondrušová, L. Horehled'ová a Mgr. J. Blahůšek.

Ve dnech 28. – 29. května 2003 proběhla v ÚLK ve spolupráci se Slováckým muzeem v Uherském Hradišti konference na téma „Zeleň v lidových obyčejích“.

ÚLK byl spolupořadatelem letošního ročníku Festivalu hudebních nástrojů lidových muzik, který pravidelně pořádá Klub kultury v Uherském Hradišti. V sobotu 11. října 2003 se tak v zámecké expozici Lidových hudebních nástrojů z Čech, Moravy a Slezska uskutečnil jeden z pořadů tohoto festivalu.

Spolupráce odborných pracovníků a vůbec ÚLK jako odborné instituce s Českou

národopisnou společností vyústila v roce 2003 přijetím ÚLK za kolektivního člena. Mgr. Martin Šimša se stal členem hlavního výboru a zúčastnil se všech jeho jednání.

Mgr. M. Šimša a PhDr. J. Jančář, CSc. se zapojili do koordinace prací skupiny zemědělských historiků při vytváření pojmosloví zemědělských sbírek Asociace muzeí a galerií. Mgr. O. Floriánová se zúčastnila jarního jednání Kolegia muzeí v přírodě – AMG.

POŘADATELSKÁ ČINNOST

21. ročník festivalu „Dětská Strážnice 2003“

Ve dnech 30. 5. – 31. 5. 2003 byl realizován již 21. ročník festivalu „Dětská Strážnice“, který nebyl pořádán každoročně jako samostatný festival a byl obnoven v roce 2000. Festival je pořádán ve spolupráci s Městem Strážnice a Folklořním sdružením ČR a je zcela financován ze sponzorských příspěvků.

Festival připravovala programová rada pod vedením předsedy PhDr. Ivo Frolce složená z 21 členů. Protože převládající část členů této programové rady je zároveň členy programové rady MFF Strážnice, byla data pořádaných jednání stejná (30. 10., 27. 11. 2002, 22. 1., 12. 3., 21. 5. a 10. 9. 2003). Jako další poradní orgán byl jmenován řídicí výbor Dětské Strážnice, ve kterém zasedají zástupci ÚLK, Města Strážnice a sponzorských organizací.

Programová skladba festivalu:

První den festivalu zahájil dopoledne v amfiteátru Zahrada pořad s názvem **Zahrajte nám, muzikanti, do tance**, ve kterém se prezentovaly soubory především ze Slovácka a jemu přílehlých regionů, průvodcem pořadu byl soubor Mladinečka z Plzně. Autor pořadu Jiří Urban předvedl širokou plejádu režijních nápadů práce s dětmi, využití jejich schopností od zpěvu a tance až po dramatické umění. Odpoledne prošel městem **slavnostní průvod**, v jehož závěru na náměstí Svobody, předvedly přítomným divákům krátký program ze svého repertoáru všechny zúčastněné soubory. Autorem slavnostního průvodu byl Jiří Tománek. V podvečerní atmosféře amfiteátru v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy měli diváci možnost sledovat hudební pořad **Muzikanti, hrajte!** s podtitulem **Kde sa zpívá a hraje, tam je dobře** autorky Mgr. Lucie Uhlíkové, Ph.D. a Magdaleny Múčkové, který byl tematicky zaměřen na rodinné muzicírování. Byl postaven na výkonu čtyř muzikantsko-pěveckých rodin, vhodně vybraných ze čtyř národopisných regionů republiky (Valašska, Slezska, západních Čech a jižní Moravy). Večer byl na Ostrůvku v zámeckém parku vyhrazen volné zábavě zúčastněných dětí, ale i dalších návštěvníků festivalu v **Zábavném hudebním a tanečním večeru** autorky Šárky Látalové a kolektivu pracovníků Domu dětí a mládeže ve Strážnici.

Sobotní dopoledne v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy patřilo řemeslným dílnám, hrám a soutěžím, které se staly nedílnou součástí tohoto festivalu. Pořad **Putování po moravské zemi** autorsky garantovala Šárka Látalová spolu s dalšími pracovníky místního Domu dětí a mládeže. Tento pořad je vždy hojně navštíven a umožňuje zapojení dětí do řemeslných aktivit a přitažlivých soutěžních disciplin. Závěrečný pořad festivalu **Co kdo umí aneb Jak to chodí ve folklorních souborech**, který byl realizován v amfiteátru Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, autorsky připravila PhDr. Romana Habartová. Autorce se podařilo vytvořit komponovaný pořad, ve kterém skloubila ryze tradiční projevy s moderní taneční hudbou a aktualizací folkloru do současného souborového dění. Pořad se setkal s mimořádným ohlasem nejen u diváků, ale i

odborné veřejnosti.

Propagace festivalu byla prováděna souběžně s propagací MFF Strážnice, dále samostatně prostřednictvím školských odborů, ředitelství základních škol a přes Pedagogická střediska v Hodoníně a Uherském Hradišti. Byl vydán propagační leták festivalu (prezentován v rámci činnosti ÚLK na veletrhu cestovního ruchu Regiontour 2003 v Brně) a grafický plakát. Ubytování a stravování souborů i autorských týmů bylo zajištěno ve Strážnici v místním autokempu a internátu střední odborné školy.

V šesti festivalových pořadech vystoupilo celkem 600 dětí z 15 souborů a 4 rodinné muziky z České republiky a ze Slovenska (hostem festivalu byl soubor Kremienok z Bratislavy).

Mezinárodní folklorní festival „Strážnice 2003“

Ve dnech 27. – 29. června 2003 se uskutečnil 58. ročník Mezinárodního folklorního festivalu „Strážnice 2003“. V letošním roce byly součástí programu MFF i pořady projektu „Ludvík Kuba a Lužice“ a v rámci MFF byla zahájena česká část akcí Dny tradiční kultury.

Na přípravě festivalového programu se podílela programová rada, jmenovaná ředitelem ÚLK, složená ze 21 členů a 18 autorů a konzultantů. Předsedou programové rady byl opět jmenován ředitel Slováckého muzea v Uherském Hradišti PhDr. Ivo Frolec, místopředsedy PhDr. Vlasta Ondrušová a PhDr. Karel Pavlišťík, CSc. Podle harmonogramu práce tohoto poradního orgánu ředitele ÚLK se v období přípravy a realizace festivalu uskutečnilo 7 zasedání a to 30. 10., 27. 11. 2002, 22. 1., 12. 3., 21. 5., 27. 6. a 10. 9. 2003. Další poradní orgán ředitele ÚLK – Senát programové rady, složený z dlouholetých zasloužilých spolupracovníků ÚLK, se sešel celkem na 3 jednáních, z nichž 2 jednání (27. 6. a 10. 9.) byla společná s jednáními programové rady festivalu, lednové zasedání (15. 1.) bylo věnováno přípravným pracím na vypracování manuálu pro autory pořadů festivalu. Předsedou tohoto poradního orgánu byl zvolen pro rok 2003/2004 PhDr. Karel Pavlišťík, CSc. a místopředsedkyní PhDr. Alena Schauerová.

Programová skladba MFF:

Pořady byly realizovány, jako vždy, ve všech prostorách festivalového areálu, včetně Muzea vesnice jihovýchodní Moravy a zámecké expozice lidových nástrojů z Čech, Moravy a Slezska. Páteční podvečer v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy patřil, jako již tradičně, mužským a ženským sborům. Tentokrát se v pořadu ***S vínem před branami*** autora Františka Hrní představily sbory z Bukovan, Hluku, Míkovice a Vnorov. Po slavnostním ***zahájení festivalu a předání Ceny ministerstva kultury ČR*** patřil amfiteátr Bludník pořadu ***Přišli hosté z daleka i blízka***, jehož autorem byl PhDr. Pavel Popelka, CSc. Záměrem pořadu bylo stručné představení zahraničních hostů festivalu a některých vybraných souborů a sólistů, účinkujících v dalších pořadech festivalu. Autor však značně překročil vymezený časový limit pořadu, což pak vedlo k nepříjemnému zdržení realizace hlavního pořadu pátečního večera ***Ludvík Kuba a Lužice***. V autorském týmu tohoto pořadu byly rovnoměrně zastoupeny obě pořádající instituce. Za českou stranu Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., PhDr. Martina Pavlicová, CSc. a Mgr. Michaela Benešová, Lužické Srby zastupovali Jan Domaško a Měrko Šolta. S malými úpravami byl pak pořad realizován i na festivalu v Chrósčicích. Posledním pořadem pátečního večera byl v amfiteátru Zahrada pořad ***Čarovné letní noci*** s podtitulem Hudebně taneční nockturno autora Mgr. Jiřího Pospíšila. Páteční, sobotní a nedělní zábavy při cimbálových a dechových hudbách ve

festivalovém areálu s názvem *Noc s hudci a Zábavy* připravili a organizovali Mgr. Jan Blahůšek a Stanislav Pěňčík.

Sobotní pořady byly zahájeny v amfiteátru Zahrada oblíbenou *Soutěží o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku*, při které mohli diváci opět podpořit své favority a zde se také uskutečnilo odpoledne *Finále soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku*. Autory obou pořadů byli Mgr. David Pavlíček, Mgr. Jan Miroslav Krist a PhDr. Karel Pavlišťík, CSc.

V Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy byly v rámci *Folklorní školy – mravů stodoly* dvě přednášky – první s podtitulem *Lužičtí Srbové se představují*, jejímž autorem byl Jurij Luščanski a moderátory Helena Bízová a Tomasz Nawka, přiblížila kulturu tohoto malého slovanského etnika. Ve druhé přednášce *O poetice loutkového divadla* Mgr. Juraj Hamar, CSc. stručně nastínil historii a vývoj této umělecké disciplíny. V zámecké expozici lidových hudebních nástrojů z Čech, Moravy a Slezska se dvakrát během dne uskutečnil pořad Jaromíra Nečase s názvem *Hudba na zámku – Z pravěku živé písně*, čerpající z archivního fondu Českého rozhlasu v Brně. V areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy probíhal po celou sobotu pořad *Jarmark múz*, který zahrnuje několik dílčích pořadů, oživujících tento areál. V části *Řemesla*, kterou autorsky připravila Mgr. Olga Floriánová, se mohli návštěvníci seznámit s ukázkami řemeslných technologií a tradičních prací, které se vázaly k životu na zemědělských usedlostech. Součástí pořadu *Jarmark múz* byl i *Dětský dvůr* – program, který byl v letošním roce věnován loutkovému divadlu a byl připraven hlavně pro děti a jejich doprovod v hospodářském dvoře Mališkovy usedlosti pod autorským vedením Mgr. Markéty Pavlišťíkové. V sobotním odpoledni patřily prostory amfiteátru Zámek příznivcům folkové hudby. V pořadu *Strážnické doteky* byli diváci pozváni na samostatný folkový festival, pořádaný ve Strážnici dva týdny po strážnickém folklorním festivalu. Další ročník soutěže zpěváků s názvem *Hrdelenko moje* byl letos věnován dětským zpěvákům a přehlídce dětských muzik. Pořad připravila v amfiteátru Muzea vesnice jihovýchodní Moravy autorka Anna Maděričová. *Slavnostní průvod*, pod autorským vedením Jana Stanislava, potěšil diváky v ulicích města. Po skončení průvodu se areál v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy v pořadu „*Lužickosrbská svatba*“ autorů PhDr. Jana Krista, Volkmara Šolty a Měrka Šolty stal dějištěm tohoto slavnostního obřadu. Pořad se setkal s mimořádným úspěchem a jistě po právu byl oceněn Cenou MFF za rok 2003. Na svatební veselí v závěru pořadu navázala *Přehlídka lužickosrbských lidových krojů*, ve které její autorky L. Nowakec a S. Siegowa předvedly krásu a různorodost lidového oděvu z této oblasti. V amfiteátru Zámek v sobotním podvečeru v pořadu *Domovina*, autora PhDr. Jana Krista, prezentovaly folklorní kolektivy národnostních menšin žijících v České republice kulturní tradice svého etnika. Tento pořad se pravidelně, vždy za dva roky, objevuje v programové struktuře strážnického festivalu. V amfiteátru Muzea vesnice jihovýchodní Moravy Mgr. Jana Polášková zaměřila pořad *Co se stalo, přihodilo* na dramatické prvky v dětském folkloru. Sobotní večer zahájil v amfiteátru Bludník regionální pořad jihozápadních Čech *Přijďte pobejt aneb včera i dnes...* autora Mgr. Miloše Vršeckého, který byl výpovědí o bohatství a různorodosti tanců, písní a zvyků tohoto koutu naší republiky. Pořad byl za všestranně zdařilé vystižení folklorního obrazu jihozápadních Čech oceněn Cenou MFF za rok 2003. Ceremoniál *předání Cen Národopisné společnosti za rok 2002* předcházela pořadu *FOSKAR*, autorského kolektivu ve složení Mgr. David Pavlíček, Magdalena Múčková a Jan Rokyta, při kterém byly uděleny ceny za nejvýraznější folklorní projevy a počiny za rok 2002. Přestože se názory na tento typ pořadu různily i v řadách členů poradních orgánů ředitele ÚLK – Programové rady a Senátu programové rady – bylo nakonec rozhodnuto o jeho zachování v programové struktuře festivalu s doporučením na dopracování jeho koncepce i realizačního upřesnění. Zahraniční pořad *Letem širým světem*, jehož přípravou byla pověřena PhDr. Daniela Stavělová, CSc., byl realizován v noci v prostorách amfiteátru

Zámek a přilákal, jako již tradičně, velké množství diváků. Letošního ročníku se zúčastnily soubory z **Jugoslávie, Kypru, Maďarska, Mexika, Polska a Slovenska**. V závěru sobotního dne byl uveden komponovaný pořad **Z hor a dolin** autorského týmu Martin Krajňák, Čestmír Komárek a Mgr. Jaroslav Jurášek, který byl konfrontací rozdílného způsobu života a projevů lidové kultury v oblastech hor a nížin. Pořad byl připraven ve spolupráci s Folklorním sdružením ČR.

Nedělní program zahájil v amfiteátru Zahrada pořad věnovaný 80 letům trvání Československého rozhlasu s názvem **Na pěknú notečku** autorů Jana Rokyty a Jaromíra Nečase, kteří byli dlouholetými hudebními redaktory rozhlasu v Ostravě a Brně. V pořadu, který byl vysílán přímým přenosem brněnskou rozhlasovou stanicí, se představili nejznámější sólisté (zpěváci i muzikanti) za doprovodu kapel BROLN z Brna, OLUN z Bratislavy, Technik z Ostravy a Úsměv z Horní Břízy. V amfiteátru Zámek byla v pořadu **Volná vystoupení** dána možnost prezentace souborům z některých festivalových pořadů, které mají zájem ukázat další čísla ze svého repertoáru a také souborům, které nejsou oficiálně zvány do programů festivalu, ale mají zájem ve Strážnici účinkovat. Autorem tohoto pořadu byl Mgr. Jan Blahůšek. Na volná vystoupení souborů v amfiteátru Zámek navazoval pořad **Tance s přáteli**, v podtitulu označen jako Škola tradičních tanců světa pro začátečníky a mírně pokročilé strážnické diváky, ve kterém se zábavnou formou mohou tancechtiví účastníci festivalu, ale také členové našich souborů naučit některým charakteristickým tancům zemí zúčastněných zahraničních souborů. Autorem pořadu byl Mgr. Juraj Hamar, CSc. Odpolední program v amfiteátru Bludník začal reprízou pořadu **Přijďte pobejt...** V Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy byl realizován obdobný pořad jako v pátek, pouze se změnili někteří aktéři. Rovněž název byl mírně pozměněn – **S vínem za branami**. Autorem byl opět František Hrňa. Pro milovníky dechových hudeb byl připraven v amfiteátru Zámek pořad autora Stanislava Pěňčíka **Odpoledne s dechovkou**, ve kterém se představilo pět známých dechových hudeb z Čech a Moravy a jako host dechová hudba Vlčovanka z Trenčína na Slovensku. Závěr festivalu patřil repríze zahraničního pořadu **Letem širým světem**, po jehož skončení byly vyhlášeny Ceny MFF a tituly Laureátů MFF pro rok 2003, následoval ceremoniál **závěrečného ukončení festivalu**.

Po dobu všech tří festivalových dní probíhala již tradičně v budově zámku prodejní výstava materiálů s folklorní tematikou **Folklorica – knihy – audio – video**. V rámci výstavy byl v sobotu promítán dokument České televize Brno ze strážnického festivalu 2002.

V neděli v 9.00 hod. se členové souborů měli možnost zúčastnit **slavnostní bohoslužby** v kostele Nanebevzetí P. Marie.

Propagace festivalu byla zajištěna prostřednictvím propagačního letáčku festivalu ve třech jazykových mutacích, grafickým a textovým plakátem a programovým sborníkem. Samozřejmě také elektronickými médii, prostřednictvím veřejnoprávních i komerčních sdělovacích prostředků, tisku apod. První materiály – cizojazyčný propagační leták a grafický plakát – byly představeny a nabízeny veřejnosti na veletrhu cestovního ruchu Regiontour 2003, který se začátkem roku koná každoročně v Brně. Pro zajištění pobytu souborů a autorských štábů bylo využito ubytovacích a stravovacích kapacit v internátech, školách, hotelích a rekreačních střediscích ve Strážnici a okolí.

Skladbu letošního ročníku tvořilo třicet pořadů, ve kterých vystoupilo téměř 2.000 účinkujících z ČR a 360 ze zahraničí včetně Slovenska, které v letošním roce kromě oficiálně zvaného souboru Ekonóm z Bratislavy reprezentovaly další dvě folklorní skupiny se zaměřením na lidové divadlo, jedna cimbálová muzika a jedna dechová hudba. V rámci projektu „Ludvík Kuba a Lužice“ se festivalu zúčastnilo sedm lužickosrbských souborů a skupin, které se představily ve čtyřech samostatných pořadech. Z České republiky se festivalu zúčastnilo šedesát

souborů a skupin, čtyřicet sedm soutěžících ve zpěvu a tanci, třicet lidových řemeslníků. V zábavních střediscích ve festivalovém areálu se vystřídalo patnáct cimbálových a šest dechových hudeb.

Festivalu se zúčastnily zahraniční soubory z Jugoslávie, Kypru, Maďarska, Mexika, Polska a Slovenska a prezentovaly se ve třech festivalových pořadech.

Hodnotící komise pod vedením Doc. PhDr. Lubomíra Tyllnera, CSc. udělila tato ocenění:

Cena festivalu:

- pořadu *Přijďte pobejt aneb včera i dnes* – za všestranně zdařilé vystižení folklorního obrazu jihozápadních Čech,
- pořadu *Jarmak múz. Lužickosrbská svatba* – za zdařilou realizaci a vhodné využití prostoru skanzenu.

Laureát festivalu:

- *Ženské pěvecké skupině Prácheňského souboru* – za působivou interpretaci vokální kultury regionu,
- *Manželům Pitterovým* – za citlivý a harmonický taneční projev v pořadu Čarovné letní noci,
- *Dětskému souboru Malé Zálesí* – za stylově čisté výrazové prostředky dramatické hry Ondráš a Juráš,
- *Nele Horákové* – za citlivý výkon primášky dětské cimbálové muziky Dyjavánek.

Změna dramaturgické přípravy festivalu

Dne 15. října 2002 předložil při jednání programové rady MFF Strážnice její člen RNDr. Jiří Plocek všem členům ke zvážení materiál s názvem *Poznámky k transformaci a zefektivnění práce programové rady MFF*. Na základě svých postřehů z minulých zasedání podal návrh na některé změny, které by měly vést ke zkvalitnění přípravy, zvláště k větší disciplinovanosti autorů při průběžném plnění úkolů spojených s touto funkcí. V ÚLK byly v tomto duchu připraveny podklady k jednání členů dramaturgické skupiny MFF, která se schází jednou ročně k přípravě dlouhodobé koncepce festivalu. Zasedání dramaturgické skupiny proběhlo 3. září 2003 a jeho hlavním bodem bylo projednání navrhovaných změn v programové přípravě festivalu. Jednání přineslo návrh řešení, který ředitel ÚLK akceptoval a který představuje:

- zrušit stávající početnou dramaturgickou skupinu a nahradit ji dramaturgicko-produkční radou, složenou ze šesti dramaturgů jednotlivých amfiteátrů a dramaturga zahraničních pořadů, ředitele ÚLK, tajemnice festivalu, předsedy PR a předsedy Senátu PR. Podle potřeby budou k jednání přizváváni např. ekonomka, vedoucí technického útvaru a popř. další,

- každý dramaturg ponese plnou a nedílnou odpovědnost jak uměleckou, odbornou, tak i částečně ekonomickou za přípravu pořadů na daném amfiteátru. V případě, že autor nebude schopen dodržet dané termíny, musí jeho závazky převzít v plném rozsahu dramaturg a zajistit realizaci pořadu. Dramaturg by měl být jmenován nejméně na dva roky (ideální by bylo období pěti let),

- dramaturg by měl být jak odborník, tak zároveň i manažer a tato funkce by měla být částečně finančně ohodnocena,
- ve smlouvě o provedení práce budou přesně uvedeny termíny dodání jednotlivých materiálů a za jejich nedodržení bude dramaturg postihován finančními postihy (snížení honoráře o příslušnou částku),
- dramaturgická rada se bude scházet průměrně jednou za dva měsíce, operativně podle potřeby kdykoliv,
- velká programová rada se bude scházet v delších časových intervalech a bude společná se zasedáním Senátu PR.

Pro přípravu a realizaci 59. ročníku MFF „Strážnice 2004“ byla jmenována dramaturgicko-produkční rada v tomto složení:

Předseda - PhDr. Ivo Frolec, tajemnice – Ludmila Horehled'ová, dramaturgové: amfiteátr Bludník – Magdalena Múčková, amfiteátr Zámek a budova zámku – Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., amfiteátr Zahrada – Mgr. Zdeněk Tofel, Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy – RNDr. Jiří Plocek, zámecký park – Mgr. Jan Blahůšek, dramaturg zahraničních pořadů – PhDr. Vlasta Ondrušová, ředitel ÚLK PhDr. Jan Krist, předseda Senátu PR – PhDr. Karel Pavlišník, CSc.

Dramaturgicko-produkční rada je zkušebně jmenována na jeden rok. V případě, že se toto řešení osvědčí, bude období její činnosti prodlouženo. S dramaturgy byly uzavřeny smlouvy, ve kterých byly stanoveny závazné termíny dodání potřebných materiálů.

Byly stanoveny termíny jednání, harmonogramy práce dramaturgicko-produkční rady, programové rady a Senátu PR (s uvedením závazných termínů dodání materiálů). Tajemnice festivalu bude shromažďovat náměty pořadů pro další ročníky a předávat je příslušným dramaturgům. Členové dramaturgicko-produkční rady budou sestavovat návrhy programového obsazení jednotlivých ročníků festivalu. Tyto návrhy budou předkládány k projednání a schválení velké PR. Velká programová rada bude průběžně informována o všech přípravných pracích odborného charakteru, technicko-organizačním zajištění apod.

O tom, zda bylo rozhodnutí ustavit dramaturgicko-produkční radu správné, rozhodne období přípravy a realizace 59. ročníku MFF „Strážnice 2004“. První jednání drama-turgicko-produkční rady se uskutečnilo 14. října 2003, programová rada jednala 19. listopadu 2003.

Folklorní aktivity v areálech ÚLK

V rámci návštěvnické sezóny Ústavu lidové kultury ve Strážnici byly v roce 2003 v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy připraveny a realizovány následující pořady:

27. 4. 2003 Zahájení výstavní sezóny ÚLK s pořadem „stavění máje“

Pořad byl připraven ve spolupráci se členy všech strážnických souborů - Danaj, Demižón a Žerotín. Tyto soubory se rozhodly společně vystoupit při stavění máje opakovat každoročně. Návštěvnost byla velmi dobrá. Akci předcházela v zámecké galerii vernisáž výstavy obrazů Karla Svobinského s názvem Český rok.

11. – 12. 6. 2003 Dny řemesel pro školy

Přípravu naučného pořadu, určeného především žákům základních škol, zajišťovali pracovníci Útvaru hmotného kulturního dědictví. Počet řemeslníků byl obdobný jako v minulých letech.

Návštěvnost pořadu byla po oba dva dny vysoká. Pro příští rok bude tato akce realizována bezprostředně před zahájením festivalu Dětská Strážnice tak, aby první den proběhl ve čtvrtek a školní výpravy, které přijedou na Den řemesel v pátek se mohly zúčastnit pořadů Dětské Strážnice.

20. 7. 2003 Folklorní odpoledne ve skanzenu

Pořad byl součástí mezinárodní akce *Dny tradiční kultury*. V letošním roce se v tomto odpoledni představil soubor Skaličan ze Skalice, jehož repertoár byl zaměřen na více regionů Slovenska. Návštěvnost pořadu byla velmi dobrá.

17. 8. 2003 Folklorní odpoledne ve skanzenu

Srpnové odpoledne bylo profilovým vystoupením místního souboru Demižón, který se bezprostředně před akcí vrátil z festivalu ve Francii a se svými zážitky se v průvodním slově k pořadu podělil s přítomnými diváky.

6. 9. 2003 VI. ročník Folklorolympiády „Strážnice 2003“

Přípravou Folklorolympiády je vždy pověřen vítěz předcházejícího ročníku – v tomto roce to byl soubor Včelaran z Bílovic. Tématem sportovně kulturního odpoledne byla „*Mirová mise – Výcvik a nasazení folklorní protichemické jednotky*“. Organizátoři reagovali na válečný konflikt v Iráku. I když by se mohlo zdát, že námět válečného konfliktu není vhodný, bylo i toto téma organizátory zpracováno zábavně a pro všechna zúčastněná družstva i dost fyzicky namáhavě. Folklorolympiáda se nevyznačuje zvláště velkou návštěvností diváků, ale zúčastňuje se jí každoročně větší počet soutěžících družstev – zástupců folklorních souborů nejen ze Strážnice a okolí, ale také z Uherskohradištska a Uherskobrodsko, která se na tuto akci předem důkladně připravují (což je vidět i na výstroji a kostýmech speciálně vyráběných pro tuto soutěž). Právě tato skutečnost byla záměrem pořadatelů – připravit na závěr sezóny oddechový pořad pro jinak vyčerpány členy folklorních souborů, aby měli možnost pobavit taky sami sebe. Na propagaci Folklorolympiády má hlavně zásluhu především předseda poroty Miroslav Potyka z Klubu kultury v Uherského Hradišti. Soutěž se zúčastnilo osm kolektivů – Cifra z Uh. Hradiště, spojená družstva souborů Danaj a Žerotín ze Strážnice, Demižón ze Strážnice, Old Stars Břeclavanu z Břeclavy, Pentla z Boršic u Buchlovic, Petrovičan z Petrova, Spinek ze Vnorov a Světlovan z Bojkovic. Vítězem se stalo družstvo souboru Světlovan z Bojkovic, které bude připravovat další ročník Folklorolympiády.

6. – 10. 12. 2003 Radujme se, veselme se...

Zájem škol o tento předvánoční pořad se každoročně zvyšuje, původně plánované dva dny pro děti (pondělí a úterý) byly ihned obsazeny, proto bylo rozhodnuto akci ještě o den rozšířit. I přesto muselo být několik tříd odmítnuto. Široké veřejnosti byla vyčleněna sobota a neděle. Dramaturgem a režisérem pořadu byl Mgr. J. Blahůšek, organizačním zajištěním byla pověřena L. Horehledřová. V MVJVM se představilo 16 řemeslníků, obchůzky Lucek, Tří králů, koledníků s pastýřem a mikulášskou obchůzkou zajišťují z větší části zaměstnanci ÚLK a dále děti a mládež ze Strážnice. V kulturním programu v sobotu a v neděli se představil soubor Pentla z Boršic u Buchlovic, Sboreček žen z Lipova s CM Petra Galečky a dětský pěvecký sbor Včeličky ZŠ M. Kudeříkové se souborem Purkyňova gymnázia oba ze Strážnice.

Spolupráce při pořádání dalších akcí v ČR

ÚLK spolupracoval nadále s obcí Kovářov, folklorním souborem Kovářovan a FoS ČR na přípravě Jihočeského folklorního festivalu Kovářov 2003, který se uskutečnil ve dnech 30. května 2003 - 1. června 2003. ÚLK zajistil pro tento festival členy hodnotící komise a za festival s nimi uzavřel smlouvy.

Ve spolupráci s Farním společenstvím ve Strážnici se v neděli 24. 8. 2003 konal v zámeckém parku zábavný pořad pro děti spojený se soutěžemi a hrami s názvem „Pohádkový les“. ÚLK se podílel i na přípravě akcí Domu dětí a mládeže ve Strážnici, které byly realizovány během roku v našich areálech: Den Země (27. 4.), Hurá na prázdniny (4. 7.), O utržené sluchátko aneb Mach a Šebestová (21. 9.) a Slavnost padajícího listí (12. 10.). V rámci spolupráce s Městem Strážnice jsme se podíleli i na akci městské vinobraní 13. 9. 2003.

ÚLK pronajal v roce 2003 areál parku k pořádání dalších akcí: Juniáles (6. 6.), ve dnech 11. – 13. 7. 2003 festival Starobrnno - Festival slunce, ve dnech 11. 7. – 31. 8. Letní kino, Rybářská noc na Ostrůvku (26. 7.), Vzpomínkový večer – přehlídka hudebních rokových skupin (9. 8.).

V MVJVM se uskutečnilo natáčení reportáže ČT Praha pro pořad Černá – Bílá.

PÉČE O SBÍRKY A VÝSTAVNÍ ČINNOST

V roce 2003 byl sbírkový fond – Sběrka ÚLK Strážnice – obohacen o přírůstková čísla 1/2003 - 497/2003. Získané předměty patří převážně do fondu oděvních součástí, zemědělského nářadí a vybavení domácnosti. Mezi přírůstky velkého významu patří krojový fond Z. Jelínkové, který obsahuje nejrůznější oděvní součástky z Hornácka a jižního Valašska a také velký soubor slohového nábytku z počátku 20. století, jež darovala paní Olga Kummer-Sramota z Vídně. V průběhu roku 2003 byly do přírůstkové knihy a do PC databáze Bach zapsány přírůstky 1 – 42/2000, 1 - 500/2002 – leden 2003, 1 -224/2003 – srpen 2003, současně byly přihlášeny a potvrzeny z Centrální evidence sbírek na MK. Součástí průběžné dokumentace je i pořizování fotografií předmětů předávaných z konzervačního pracoviště a rozepisovaných na inventární karty.

V roce 2003 proběhla revize předmětů vystavených v expozici Nástroje lidové hudby v ČR. Cílem revize bylo rozčlenit výstavu na předměty ze sbírek ÚLK (celkem 465 kusů) a na předměty zapůjčené. V návaznosti na provedenou revizi byla provedena aktualizace zápůjček (MZM Brno-etnografický, historický ústav, České muzeum hudby Praha, Muzeum Vysočiny Jihlava atd.) a současně navrácení nadbytečných předmětů (MZM Brno, Etnografický ústav, Slovácké muzeum v Uh. Hradišti, Městské muzeum Čáslav). Součástí revize byla fotodokumentace vystavených předmětů v počtu 720 kusů, která byla následně editována a umístěna do PC databáze Bach a umožní tak prohlížet inventární karty současně s fotografiemi.

V objektu pivovaru byly ve druhém podlaží provedeny stavební úpravy, oprava elektroinstalace a maleb, instalace zabezpečovacího zařízení a vytvořeny podmínky pro vybudování nového depozitáře. Upravený prostor umožnil přestěhování sbírkových předmětů z fondů textil, oděvní doplňky a boty ze zámecké kaple a depozitáře G13. Současně byla provedena

revize tohoto fondu, fotodokumentace cca 4000 ks a rovněž záznam do databáze Bach.

Útvar hmotného kulturního dědictví eviduje smlouvy a reversy o zápůjčkách: Národní památkový ústav, Olomouc, Státní zámek Jánský Vrch (dýmky z Landsfeldovy sbírky), Vlastivědné muzeum Veselí nad Moravou (vybavení lékárny), Městské muzeum ve Strážnici (soubor keramiky ze Strážnice).

Před zahájením návštěvnické sezóny 2003 proběhla revize expozic. Byly vytvořeny lokální seznamy podle jednotlivých místností expozice. V objektu C14 byla dokončena výstava „Praček a praní“. V objektu B9 došlo k instalaci „pitvoru“ a expozice byla doplněna souborem předmětů pro práci v lese.

Pro návštěvnickou sezónu byly připraveny kromě expozic Muzea vesnice jihovýchodní Moravy i zámecké expozice a výstavy v tomto rozsahu:

- Historická knihovna
- Nástroje lidové hudby v ČR
sezónní výstavy:
- Joža Uprka – obrazy ze sbírek NG v Praze
- Porcelán ze sbírek Ústavu lidové kultury ve Strážnici
- „Fašanku, fašanku, už je ťa na mále. Masopustní tradice v uherskobrodském regionu na fotografiích z archivu ÚLK“.
- Karel Svolinský – Rok na vsi (1. 5. – 31. 5.)
- Lidová řemesla a lidová rukodělná výroba v ČR (15. 6. – 31. 10. 2003 a potrvá i v návštěvnické sezóně 2004). Rozsáhlá výstava, kterou autorsky připravil PhDr. J. Jančář, CSc., výtvarné řešení a instalaci provedla firma DABI a finančně jí podpořilo MK, byla zpřístupněna v galerii strážnického zámku od 15. 6. 2003. ÚLK shromáždilo předměty z dílen výrobců, kteří vyrábí předměty tradiční nebo inspirované lidovou kulturou, z nichž se podařilo velkou část odkoupit. Systematické budování tohoto souboru předmětů je významným trojrozměrným doplňkem jak k řadě videodokumentací lidových řemesel, tak jedním z kroků k vybudování centra lidových tradic.

Výstavy a expozice na zámku v roce 2003 navštívilo 7189 a MVJVM 20 884 návštěvníků. Dne 13. 9. 2003 byl v rámci Dnů evropského kulturního dědictví vstup pro návštěvníky zdarma.

INFORMAČNÍ SYSTÉM

Rozšiřování počtu počítačů, stále se zvyšující potřeba elektronického zpracování dat a jejich využívání, e-mailová komunikace vedla ÚLK k provedení restrukturalizace a od 1. 1. 2003 k vytvoření pracovního místa správce informačních a komunikačních technologií.

Správa informačního systému v roce 2003:

- a) běžná údržba a zajišťování servisních zásahů (několik menších poruch na počítačích), správa uživatelů a uživatelských účtů,
- b) doplňování spotřebního materiálu (především funkčnost tiskáren, CD-RW, diskety),
- c) poradenství, konzultace, helpline v oblasti hardwaru, komunikací a Internetu, běžného kancelářského SW,

- d) pravidelná kontrola stavu serveru (OS samotný, Exchange-Winroute, zálohování atp.),
- e) zabezpečení a antivirová ochrana na serveru i stanicích, kontrola automatických aktualizací, aplikace opravných a bezpečnostních SW balíčků, komunikace a koordinace s pracovníky servisní organizace Cometa. Řešení několika závažných bezpečnostních průniků, odstranění závadného softwaru,
- f) řešení řady drobných softwarových úprav, instalací a oprav na stanicích uživatelů,
- g) správa software a zpracování evidence,
- h) plánování úprav a změn na síti: příprava plánovaného zavedení hardwarového firewallu/routeru a zvýšení bezpečnosti na síti. Reinstalace serveru (zvýšení kapacity, další disk do diskového pole),
- i) objednávky ÚLK v systému elektronických tržišť státní správy.

Probíhala také aktualizace internetových stránek. Nový www prostor jsme získali u firmy Gigaweb, kde máme zajištěno 200 MB volného místa a možnost zakládat nové externí elektronické adresy, které jsou automaticky přístupné odkudkoliv z internetu přes webové rozhraní.

Několikrát v průběhu roku byly řešeny problémy se serverem, na který jsou kladeny stále větší nároky (bezpečnost, rychlost, potřeba velkých diskových kapacit - digitální fotoarchiv, skeny listinného archivu určené pro Treeinfo, množství dalších dat získaných např. při tvorbě elektronické knihovny ÚLK nebo z úkolů vyplývajících z plnění Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu). Server byl kapacitně rozšířen o dva pevné SCSI disky. Pro ukládání a zálohování obsáhlých dat však přesto nedostačuje. Pro rok 2004 je předložen návrh nákupu nového serveru s dostatečnou kapacitou a záložním zdrojem.

PÉČE O PAMÁTKY A ÚDRŽBA AREÁLŮ

Konzervace

Změnou organizačního řádu ÚLK od 1. 1. 2003 došlo k výrazné změně v dosavadní činnosti konzervační dílny, byla nově zařazena do útvaru pověřeného správou a ochranou sbírek. Přímá návaznost jednotlivých činností, které si za cíl kladou jednotný úkol – ochranu hmotného kulturního dědictví – přinesla zintenzivnění práce a samozřejmě i nové úkoly. Byla provedena inventarizace skladových prostor konzervačního pracoviště, rozřídění předmětů i z dřívějších výkupů, jejich zaevidování a následné ošetření a konzervace. V průběhu roku bylo zkonzervováno 200 ks nově evidovaných sbírkových předmětů, jedná se o soubory zemědělského nářadí, zařízení ševcovské dílny a domácnosti, oděvní součástky.

V průběhu roku došlo k doplnění technického vybavení pracoviště, pracovníci se zúčastnili několika odborných seminářů konzervátorů a restaurátorů (jemná mechanika a technika domácnosti, prací a žehlící technika, psací stroje, šicí stroje, hodiny), pořádaných Technickým muzeem Brno.

Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy

V objektu pivovaru byla provedena výměna kotle pro přípravu teplé užitkové vody, instalace měření ústředního vytápění ve II. NP v místnostech, které využívá ÚLK. V návaznosti na nové hygienické předpisy se uskutečnila oprava vodovodní instalace. Byly instalovány bezdotykové baterie v kuchyni a na sociálním zařízení pro personál restaurace. K 31. 10. 2003 ukončil ÚLK smluvní vztah s nájemcem restaurace a zahájil jednání o výběru nového nájemce. V prosinci došlo k uzavření smlouvy s novým nájemcem, který zahájil provoz restaurace v průběhu ledna 2004.

V jarním období byla provedena příprava areálu a expozic MVJVM na návštěvnickou sezónu a kontrola technického stavu staveb v MVJVM. Opravy narušených tesařských konstrukcí a likvidace cizopasného hmyzu budou provedeny v roce 2004. Pro pořady MFF byl zprovozněn sklep E8 a E10 (oprava omítek, vnitřní malby, úprava podlahy). Na objektu E18 byla provedena celková výměna doškové krytiny a na objektu E21 dokončena výměna doškové krytiny z roku 2002. Dále byly provedeny opravy všech doškových střech v celém areálu, které byly od vichřice v roce 2002 vzhledem k nedostatku materiálu jen provizorně zakryty proti zatékání. V objektu E12 byla provedena celková rekonstrukce elektroinstalace.

V expozičních vinicích bylo zjištěno rozsáhlé napadení bakteriální nádorovitostí. Autor expozice prof. Kraus provedl expertízu a doporučil další postup při revitalizaci vinic. Bylo rozhodnuto o postupné výměně révových keřů v horizontu několika desítek let. Část porostu byla v zimě 2003 vyklučena a pole oseto zeleným hnojivem. Další části budou následovat. K připravované spolupráci s Genobankou Ruzyně na vysévání starých odrůd obilnin bylo na podzim 2003 zoráno pokusné pole.

V závěru roku byla realizována výměna oplocení od přední brány po zadní nákladní vrátnici skanzenu a provedena likvidace betonárky.

Údržba festivalového areálu

Obnova zámeckého parku

Ve smyslu zpracovaného projektu byla v roce 2003 provedena výsadba stromů a keřů v zámeckém parku v části B.

Během vegetačního období bylo několikrát provedeno odplevelení všech dosud vysazených keřových porostů. Z důvodu extrémního sucha v sezóně 2002 došlo k úhynu některých dřevin, které zhotovitel v záruční lhůtě nahradil novými výsadbami. Zhotovitel prací vypracoval dokumentaci skutečného provedení dosud realizovaných výsadeb.

Údržba zeleně a objektů

Péče o movité a nemovité památky a údržba areálů tvoří další důležitou část činnosti ÚLK. Kromě běžné údržby zeleně a přípravy areálů ke kulturním aktivitám bylo provedeno několik rozsáhlejších oprav. V hospodářském dvoře byla provedena oprava objektu stolařské dílny. Opravou přilehlého prostoru dílny vznikl sklad malé mechanizace.

V amfiteátru Bludník byla provedena výměna dláždění před pódiem, oprava střech scény,

opravy a nátěry laviček v hledišti. V letním období byla provedena oprava krovů, dřevěného záklopu a výměna střešní krytiny na objektu WC pro veřejnost v okolí amfiteátru Bludník.

Oprava zámku

Rozsáhlý projekt zachování a obnovy strážnického zámku usiluje o odstranění havarijního stavu některých částí a zamezení chátrání interiérů. Na základě tohoto projektu probíhá postupná obnova zámku tak, jak se daří zajišťovat finanční prostředky. V posledních letech se podařilo získat příspěvek z Programu zachrany architektonického dědictví ČR a provedenou opravou krovů, střešní krytiny, stropních konstrukcí, klempířských a truhlářských prvků a dokončením statického zajištění zabránit dalšímu poškození části objektu zvané Purkrábka. V roce 2003 se podařilo, díky poslanecké iniciativě PhDr. W. Bartoše, získat na další etapu oprav Purkrábky investiční prostředky ve výši 3 mil Kč. Byly provedeny hrubé rozvody elektřiny a zdravotnické, větrací štola, oprava a posílení stropu nad druhým nadzemním podlažím, dokončení příček a opravy stropů ve 2. nadzemním podlaží a skladby podlah až po předfinální úpravu. Touto etapou se podařilo posunout obnovu Purkrábky o kousek blíže k cíli, kterým je využití budovy pro účely výukového centra s ubytovací kapacitou.

V požadovaném termínu byla opět zpracována žádost, včetně všech potřebných materiálů pro zařazení akce do Programu zachrany architektonického dědictví ČR v r. 2004.

V průběhu roku byly zajištěny podklady pro vypracování projektové dokumentace „Napojení kanalizace zámku do veřejné kanalizace“, proveden průzkum stávající situace kanalizace a vsakování dešťových vod v okolí zámku.

K 1. 4. 2003 byly předány do užívání útvary hmotného kulturního dědictví kanceláře, včetně sociálního zázemí ve 3. NP, tzv. Krčku. V průběhu roku byly provedeny další drobné opravy v objektu zámku, opravy omítek a oprava malby v nádvoří zámku, malby a nátěry v prostoru schodiště a přilehlých místností. Vyklizení prostoru zámecké kaple umožnilo zahájit její postupnou obnovu do původního stavu. Byl proveden průzkum maleb a restaurování sádrových omítek a maleb.

Po ukončení návštěvnické sezóny byla zahájena oprava vrátnice zámku - vybourání nevhodných konstrukcí, výměna topení, elektroinstalace, vodoinstalace, oprava omítek a výměna podlah, včetně zabudování odvlhčovacího kanálu kolem zdí, nové truhlářské konstrukce a vybavení nábytkem, přeložení elektronického zabezpečovacího zařízení a telefonní ústředny zámku.

IV. HOSPODAŘENÍ

Schváleným rozpočtem na rok 2003 byl zřizovatelem přidělen příspěvek na činnost ve výši 16,206 tis. Kč. V průběhu roku došlo k 9 úpravám schváleného rozpočtu, jedna úprava se týkala investic. Po úpravách neinvestiční příspěvek činil 21,751 tis. Kč. Kromě příspěvku na hospodaření bylo použito peněžních fondů organizace - fond reprodukce a rezervní fond a příjmů z hlavní činnosti. Ústav lidové kultury hospodářskou činnost neprovozuje.

- **schválený rozpočet** 16,206.000,00 Kč

Jednotlivými opatřeními byl schválený rozpočet navýšen následovně:

- úkoly výzkumu a vývoje – institucionální prostředky 3,970.000,00 Kč
- úprava osobních nákladů celkem 830.000,00 Kč
  - z toho: mzdové prostředky*
    - platy zaměstnanců 606 tis. Kč
- zajištění úkolů „Nositelé tradice“ ve spolupráci s MK 77.000,00Kč
- **z programu Kulturní aktivity :**
  - zajištění Celostátní výstavy lidových řemesel a lidové umělecké výroby v ČR 350.000,00 Kč
  - zajištění Zasedání světové rady CIOFF 130.000,00 Kč
  - na úhradu nákladů spojených s vysláním 3 folklorních souborů na Folklorní festival V4 Východná 2003 68.000,00 Kč
  - na vykoupení dokumentačního fondu Zdenky Jelínkové 100.000,00 Kč
  - na přípravu vydání publikací Františka Bartoše a Richarda Jeřábka 20.000,00Kč

Příspěvek c e l k e m 21,751.000,00 Kč

vlastní příjmy

- příjmů ze vstupného 1,881.565,00 Kč
- z toho: MVJVM 559.425 Kč
- budova zámku 116.080 Kč
- MFF 1,206.060 Kč
- pronájmy movitého a nemovitého majetku 577.226,00 Kč
- finanční dary 381.350,00 Kč
- použití rezervního fondu na rozpočtem zřizovatele nezajištěné potřeby 228.829,38 Kč
- použití fondu reprodukce majetku na opravu a údržbu majetku 100.000,00 Kč
- ostatní 1,379.523,61 Kč

Příjmy celkem 26,299.493,99 Kč

Náklady celkem 26 299.493,99 Kč

Výsledek hospodaření k 31. 12. 2003

před zdaněním 24.180,00 Kč

Použití rezervního fondu bylo rozpočtováno v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. ve znění platných úprav.

Závaznými ukazateli rozpočtu bylo nepřekročení limitu mzdových prostředků.

Tento ukazatel byl splněn.

Přepočtený počet zaměstnanců v r. 2003 43

Organizace je pověřována v posledních letech novými úkoly, na které nemá personální zabezpečení. I přes několikaleté jednání a žádosti, počet pracovníků a k tomu odpovídající mzdové prostředky nebyly navýšeny.

Čerpání finančních prostředků na platy zaměstnanců a ostatní osobní náklady v r. 2003

Prostředky na platy 6,600.998,- Kč

Ostatní osobní náklady 766.000,- Kč

Mzdové prostředky celkem 7 366.998,- Kč

průměrný přepočtený počet pracovníků: 43

průměrná měsíční mzda 12.793,- Kč

Této průměrné mzdy na 1 pracovníka ÚLK v r. 2003 bylo dosaženo až po několikeré úpravě navýšení mzdových prostředků.

Investice

6. úpravou schváleného rozpisu rozpočtu na rok 2003 byly poskytnuty investiční prostředky v rámci programu ISPROFIN 234 112 – Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení - akce: „Obnova zámku ve Strážnici – část Purkrábka“. Dotace byla v plné výši, tj. 3,000.000,00 Kč proinvestována.

Z vlastních zdrojů byl pořízen a uveden do provozu dlouhodobý majetek v hodnotě 1,303.859,60 Kč.

Z toho:

Rozšíření počítačové sítě ÚLK 184.111,00 Kč
Rozšíření zabezpečovacího el. zařízení 189.661,60 Kč
Pojízdná regálová technika – knihovna 364.875,00 Kč
Rekonstrukce vrátnice budovy zámku 254.150,00 Kč
Digitální fotoaparát Minolta 57.294,00 Kč
Notebook 3 ks 153.768,00 Kč
Použití fondu reprodukce na opravu a údržbu 100.000,00 Kč

Rozvaha (balance) sestavená ke dni 31. 12. 2003 a výkaz zisků a ztrát tvoří přílohu výroční zprávy.

Kontrolní činnost:

Vnitropodniková kontrola je zabezpečována pracovním úvazkem 0,1. Pracovala v souladu se svým plánem činnosti. Nebyly shledány žádné nedostatky, které by ovlivnily hospodaření organizace. Zprávy o prováděné kontrole jsou pravidelně písemně vyhodnocovány a předkládány na MK. Z vnějších kontrol byla Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR, Okresní pojišťovnou Hodonín provedena kontrola plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného. Kontrola byla provedena z důvodu plánu kontrol za období 1/1993 – 12/2002. Kontrolou byl zjištěn přeplatek pojistného ve výši 1.566,- Kč. O uvedený přeplatek byl snížen odvod pojistného za měsíc únor 2003. Ostatní kontrolované oblasti byly bez závad.

V. PŘEHLEDY

Přehled pracovníků zaměstnaných v ÚLK v roce 2003 na pracovní smlouvy:

Ředitel PhDr. Jan Krist
Zástupkyně ředitele PhDr. Vlasta Ondrušová

Útvar ředitele:
vedoucí Marie Čadílková
Bohuslav Hořák
Irena Příkazká
Marie Zatloukalová

Jan Baňář (úvazek 0,5)
Jan Bačík (úvazek 0,5)
Josef Brožovič (úvazek 0,5)
František Špiruda (úvazek 0,5)
Blažena Baňářová (úvazek 0,35)
Anna Loutchanová (úvazek 0,35)
    Jarmila Vrbová (úvazek 0,35)
    Ludmila Krausová od 27. 12.(úvazek 0,35)

Útvar hmotného kulturního dědictví:

vedoucí Mgr. Martin Šimša
PhDr. Josef Jančář, CSc.
Mgr. Olga Floriánová (do 17. 10.)
    Marie Káčerová
Ing. Antonín Horehled
Pavel Žák
Renata Pelíšková
Ivana Kučerová (úvazek 0,5)
Zuzana Vaverková (1. 8. –31. 10.)
Eva Rýpalová (1. 10. – 31. 12.)

Útvar nehmotného kulturního dědictví

vedoucí Mgr. Jan Blahůšek
Mgr. Michal Škopík
Mgr. Jan Miroslav Krist (úvazek 0,75)
Milan Zelinka (úvazek 0,7)
Ludmila Horehledová
Vojtěch Ducháček
Věra Zezulová (Chalupová)
Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D. (úvazek 0,4)
Ivana Kučerová (úvazek 0,5)
David Rájecký (od 10. 2.)

Ekonomický útvar:

vedoucí Eva Koudelová
Alena Zezulová
Marie Špirudová
Jana Štípská
Blažena Baňářová (úvazek 0,35)
Anna Loutchanová (úvazek 0,35)
Jarmila Vrbová (úvazek 0,35)

Útvar správy areálů:

vedoucí Marie Hudečková
Stanislav Lovecký
Luděk Baňář

Petr Stanislav
Jaroslav Kolaja
Josef Matyáš

Radek Andryšek

Anna Janasová
Marie Blatová
Karel Vávra
Jan Adamec
František Čech
Jiří Můčka

Vladislav Žofka (5. 5. – 31. 10.)

Pracovníci mimo evidenční stav: Anna Grombířová, Ivona Marková, Anna Vajčnerová –
rodičovská dovolená.

PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE

Ředitelská rada

Mgr. Michal Beneš, CSc.

Ministerstvo kultury, Praha

PhDr. Ivo Frolec

Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

PhDr. Josef Jančář, CSc.

ÚLK Strážnice
PhDr. Miroslav Válka, Ph.D.
Ústav evropské etnologie, FF MU Brno
PhDr. Zuzana Malcová
Ministerstvo kultury, Praha
PhDr. Jaromír Míčka
Národní památkový ústav, Brno
Ing. Zdeněk Novák
Ministerstvo kultury, Praha
PhDr. Vlasta Ondrušová
ÚLK Strážnice
PhDr. Karel Pavlišťík, CSc.
Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín
Doc. PhDr. Lubomír Tyllner, CSc.
Etnologický ústav AV ČR, Praha
Mgr. Libuše Vaňková
Ministerstvo kultury, Praha
PaedDr. František Zborník
IPOS, Praha

58. ročník MFF "Strážnice 2003"

Výbor

PhDr. Jan Krist, *ředitel ÚLK a prezident festivalu*
Ludmila Horehledřová, *tajemnice festivalu*
PhDr. Ivo Frolec, *předseda Programové rady MFF*
PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *předseda Senátu programové rady MFF*
Ing. Jaromír Šašinka, *starosta města Strážnice*
PhDr. Vlasta Ondrušová, *zástupkyně ředitele ÚLK
a místopředsedkyně Programové rady MFF*
Marie Čadílková, *sekretariát a péče o čestné hosty*
Eva Koudelová, *ekonomické služby a občerstvení návštěvníků*
Marie Hudečková, *pořadatelské a technické služby*

Programová rada

Předseda:

PhDr. Ivo Frolec, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Místopředsedové:

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Muzeum JV Moravy, Zlín*

Tajemnice:

Ludmila Horehled'ová, *ÚLK Strážnice*

Členové:

PhDr. Danuše Adamcová, *Kulturní dům, Strážnice*

Mgr. Jan Blahůšek, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Vlastimil Fabišik, *Brno*

PhDr. Romana Habartová, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Mgr. Juraj Hamar, CSc., *FF UK, Bratislava, SR*

Čestmír Komárek, *VUS Ondráš Brno*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Daniel Luther, CSc., *Ústav etnológie SAV Bratislava, SR*

Kateřina Macečková, *Ostrava*

Magdalena Múčková, *Hroznová Lhota*

PhDr. Martina Pavlicová, CSc., *Staré Město*

Ing. Jiří Pitter, *Praha*

RNDr. Jiří Plocek, *Brno*

Mgr. Jana Polášková, *Uherské Hradiště*

PhDr. Pavel Popelka, CSc., *Muzeum J. A. Komenského, Uh. Brod*

Jana Rychtová, *IPOS, Praha*

Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., *Zlín*

Přizvaní autoři a konzultanti:

Mgr. Olga Floriánová, *ÚLK Strážnice*

František Hrňa, *Buchlovice*

Martin Krajňák, *Brno*

Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*

Anna Maděričová, *Uherské Hradiště*

Jaromír Nečas, *Brno*

Ing. Tatiana Pálenská, *Strážnice*

Mgr. David Pavlíček, *Kunovice*

Mgr. Markéta Pavlišťíková, *Zlín*

Mgr. Jiří Pospíšil, *Praha*

Stanislav Pěňčík, *Hodonín*

Jan Rokyta, *Ostrava*

PhDr. Alena Schauerová, *Brno*

PhDr. Jan Souček, *Brno*

Jan Stanislav, *Strážnice*

PhDr. Daniela Stavělová, CSc., *Praha*

Mgr. Zdeněk Tofel, *Ostrava*

Mgr. Miloš Vršecký, *Plzeň*

Přizvaní:

Helena Bízová, *Radio Proglas, Brno*

Mgr. Viera Feriancová, *Myjava, SR*

PhDr. Marie Kučerová, *Česká televize, Brno*
Josef Prudil, *Český rozhlas, Brno*

Senát programové rady

Předseda:

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

Mistopředseda:

PhDr. Alena Schauerová, *Brno*

Členové:

Miloslav Brtník, *Jihlava*

Mgr. Jan Čumpelík, *Praha*

PhDr. Josef Jančář, CSc., *ÚLK Strážnice*

Zdenka Jelínková, *Brno*

Mgr. Jaroslav Jurášek, *Brno*

Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Hannah Laudová, CSc., *Praha*

PhDr. Zdeněk Mišurec, CSc., *Praha*

Jaromír Nečas, *Brno*

Mgr. Jiří Pospíšil, *Praha*

PhDr. Eva Rejšková, *Praha*

Jan Rokyta, *Ostrava*

Alena Skálová, *Praha*

Mgr. Boleslav Slováček, *Český Těšín*

Cyril Zálešák, *Bratislava, SR*

Dana Ždímalová, *Praha*

Dramaturgicko produkční rada **pro 59. ročník MFF „Strážnice 2004“ (od září 2003)**

Předseda:

PhDr. Ivo Frolec, *Slovácké muzeum Uherské Hradiště*

Tajemnice:

Ludmila Horehledřová, *ÚLK Strážnice*

Členové:

Mgr. Jan Blahůšek, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Magdalena Můčková, *Hroznová Lhota*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

RNDr. Jiří Plocek, *Brno*

Mgr. Zdeněk Tofel, *Ostrava*

Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., *Zlín*

Přizvaní:

Marie Hudečková, *ÚLK Strážnice*

Eva Koudelová, *ÚLK Strážnice*

Programová rada DĚTSKÉ STRÁŽNICE 2003

Předseda:

PhDr. Ivo Frolec, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Místopředseda:

PhDr. Danuše Adamcová, *Kulturní dům Strážnice*

Tajemnice:

Ludmila Horehled'ová, *ÚLK Strážnice*

Členové:

Mgr. Jan Blahůšek, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jarmila Borovcová, *Základní škola, Strážnice*

PhDr. Romana Habartová, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Marie Hudečková, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Šárka Látalová, *DDM Strážnice*

Kateřina Macešková, *Ostrava*

Magdalena Můčková, *Hroznová Lhota*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

Ing. Tatiana Pálenská, *Strážnice*

Ing. Jiří Pitter, *Hovorčovice*

Milena Pitterová, *Hovorčovice*

Mgr. Jana Polášková, *Uherské Hradiště*

Jana Rychtová, *Praha*

PhDr. Alena Schauerová, *Brno*

Jiří Tománek, *Strážnice*

Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., *Zlín*

Jiří Urban, *Plzeň*

Táňa Urbanová, *Plzeň*

Přizvaní:

Albert Hauptmann, *Veselí nad Moravou*

Redakční rada Národopisné revue

Mgr. Jan Blahůšek, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Hana Dvořáková, *Brno*
PhDr. Josef Jančář, CSc., *ÚLK Strážnice (do 13. 3.)*
Prof. PhDr. Richard Jeřábek, DrSc., *Brno*
PhDr. Eva Krekovičová, *Bratislava, SR*
PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*
PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*
PhDr. Martina Pavlicová, CSc., *Brno*
PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*
PhDr. Daniela Stavělová, CSc., *Praha*
Mgr. Martin Šimša, *ÚLK Strážnice (od 13. 3.)*
Mgr. Lucie Uhlíková, Ph.D., *Brno*
PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., *Brno*

Redakční rada videoprojektu Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR

Předseda:

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Členové:

Mgr. Olga Floriánová, *ÚLK Strážnice (do 17. 10.)*

PhDr. Ivo Frolec, *Uherské Hradiště*

Rudolf Chudoba, *Brno*

PhDr. Josef Jančář, CSc., *ÚLK Strážnice*

PhDr. Běla Minaříková, *Brno*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

Mgr. Martin Šimša, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Alena Vondrušková, *Doksy*

Milan Zelinka, *ÚLK Strážnice*

Redakční rada videoprojektu Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska - Mužské taneční projevy

Mgr. Jan Blahůšek, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jan Čumpelík, *Praha*

Rudolf Chudoba, *Brno*

Zdenka Jelínková, *Brno*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*

MgA. Jan Maděrič, *Uherské Hradiště*

Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D., *Brno*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

Milan Zelinka, *ÚLK Strážnice*

Česká národní sekce CIOFF (členství k 31. 12. 2003)

Řádní členové:

Ústav lidové kultury ve Strážnici
IPOS, Praha
Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici
Mezinárodní folklorní festival Brno
Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících
Ústav evropské etnologie FF MU v Brně
Etnologický ústav AV ČR, Praha
Muzeum J. A. Komenského, Uherský Brod
Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín
Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm
Folklorní sdružení ČR, Praha
Sdružení přátel folkloru, Brno
Valašské folklorní sdružení, Frenštát pod Radhoštěm
Folklorní sdružení Těšínského Slezska

Přidružení členové

Slezské dny v Dolní Lomné
Mezinárodní folklorní festival ve Frýdku - Místku
Folklorní festival Rožnovská valaška
Folklor bez hranic, Ostrava
MDF „Kunovské léto“, Kunovice
MFDFS „Písni a tancem“, Luhačovice
PhDr. Zuzana Malcová, ORNK MK ČR, Praha
Mgr. Libuše Vaňková, ORNK MK ČR, Praha
Mgr. Michal Beneš, CSc., tajemník pro UNESCO MK ČR, Praha
PhDr. Jan Krist, ÚLK ve Strážnici
Zdeněk Pšenica, Folklorní sdružení ČR, Praha
Mgr. Jan Blahůšek, ÚLK ve Strážnici
Michaela Benešová, Plzeň
Milan Zelinka, ÚLK Strážnice
Gaudeamus, Praha
Festival masopustních tradic ve Strání
Členové sekce mladých ČNS:
Mgr. Michaela Vondráčková (Benešová), Mgr. Jan Blahůšek, Lucie Fabišiková, Vít Langer,
Barbora Macečková, Simona Nováková, Marek Vagai, Mgr. Irena Veselá, Kateřina Vlachovská,
Anna Minářová.

Čestní členové ČNS CIOFF

PhDr. Josef Jančář, CSc.
Mgr. Jan Miroslav Krist
PhDr. Karel Pavlišník, CSc.
Josef Režný
PhDr. Jaroslav Štika, CSc.

PhDr. Vlasta Ondrušová

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost

Předseda:

PhDr. Ludmila Tarcalová, *Slovácké muzeum Uherské Hradiště*

Členové:

PhDr. Tatina Martonová, *Masarykovo muzeum, Hodonín*

PhDr. Marie Náplavová, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

PhDr. Blanka Petráková, *Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

Redakční rada elektronické publikační činnosti

Členové:

Mgr. Jan Blahůšek

PhDr. Jan Krist

Mgr. Martin Šimša

Mgr. Michal Škopík

David Rájecký

NABÍDKA

publikací, časopisů, videokazet, CD Ústavu lidové kultury v r. 2003

Karel Vetterl - Olga Hrabalová

GUBERNIÁLNÍ SBÍRKA lidových písní a instrumentální hudby z Moravy a Slezska z roku 1819

Po 175 letech vyšla sbírka, která zahrnuje 331 písní s texty a notami, odborný komentář a mapu Moravy z roku 1790. Kniha vyšla k 100. výročí Národopisné výstavy československé.

(Strážnice 1994, váz., 488 s., angl. a něm. resumé, cena 200,- Kč + poštovné)

Josef Jančář

STRÁŽNICKÁ OHLÉDNUTÍ

Kniha je určena jak všem členům folklorních souborů, kteří vytvářeli pozoruhodnou tradici strážnického Mezinárodního folklorního festivalu, tak i nejširší veřejnosti. Objasňuje nejen historii a vývoj festivalu a Ústavu lidové kultury, ale zařazuje "Strážnici" do širších kulturně historických souvislostí.

(Strážnice 1995, váz., 206 s., 120 barevných i černobílých foto, angl. resumé, cena 200,- Kč +

poštovné)

Martina Pavlicová - Lucie Uhlíková

OD FOLKLORU K FOLKLORISMU

Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku

Hesla, která byla do konečného výběru zařazena, podávají informace o osobnostech, souborech, skupinách a muzikách, festivalech, spolcích, institucích, výstavách a časopisech, které se věnují otázkám folklorismu na Moravě a ve Slezsku.

(Strážnice, 1997, cena 250,- Kč + poštovné)

Alena Vondrušková

OD FOLKLORU K FOLKLORISMU

Slovník folklorního hnutí v Čechách

Druhý díl hesel, který podává informace o osobnostech, souborech, skupinách a muzikách, festivalech, spolcích, institucích, výstavách a časopisech, které se věnují otázkám folklorismu v Čechách.

(Strážnice 2000, cena 250,- Kč + poštovné)

Josef Jančář a kol.

LIDOVÁ KULTURA NA MORAVĚ

Publikace byla vydána ve spolupráci s Muzejní a vlastivědnou společností v Brně jako 10. svazek Nové řady Vlastivědy moravské. Podává komplexní přehled o kultuře a způsobu života zemědělských vesnic na Moravě od 19. století do současnosti. Shrnuje poznatky o národopisných regionech Moravy, o zaměstnání a obživě obyvatel, bydlení, krojích, o duchovním životě a sociálních podmínkách i o folklorních projevech.

(Strážnice - Brno 2000, 376 s., 340 fotografií, cena 360,- + poštovné)

NÁRODOPISNÁ REVUE

NR roč. XIII 1 - 4/2003 + příloha Bibliografie národopisných aktualit 1964 - 1990, cena ročníku 230,- Kč + poštovné.

Jediný časopis v České republice, věnovaný otázkám soudobého folklorismu. Populárně vědecký časopis přináší články z různých oblastí péče o tradiční lidovou kulturu jako součásti národního kulturního dědictví.

Objednat je možné i starší ročníky Národopisné revue.

OSOBNÍ BIBLIOGRAFIE

Jako samostatnou přílohu Národopisné revue vydává ÚLK osobní bibliografie českých národopisců, které jsou cennou pomůckou pro všechny zájemce o lidovou kulturu.

Richard Jeřábek 30 stran 8,- Kč

Oldřich Sirovátka 44 stran 10,- Kč

Josef Jančář 20 stran 10,- Kč

Josef Tomeš 24 stran 10,- Kč
Jaromír Jech 36 stran 15,- Kč
Miroslava Ludvíková 20 stran 15,- Kč
Jaroslav Kramařík – příloha VIII. roč. NR 1998
Josef Vařeka – příloha IX. roč. NR 1999
Drahomíra Stránská – příloha IX. roč. NR 1999
Hannah Laudová – příloha XI.roč. NR 2001
Bibliografie Národopisné revue 1990 – 2000 – příloha XI. roč. NR 2001
Jaroslav Markl – příloha XII. roč. NR 2002
Bibliografie Národopisných aktualit 1964 - 1990 – příloha XIII. roč. NR 2003

Jaromír Kubíček - Tomáš Kubíček

NÁRODOPIS NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

Výběrová bibliografie národopisných prací na Moravě a ve Slezsku. Obsahuje 8 666 bibliografických údajů utříděných do věcných skupin v 16 oddílech, místní a jmenný rejstřík.
(Strážnice 1996, 412 s., cena 120,- Kč + poštovné)

Božena Nováková-Uprková

BESEDY S JOŽOU UPRKOU

Vzpomínková knížka malířovy dcery Boženy Novákové-Uprkové, rozhovory s malířem, který ovlivnil nejednu generaci. Dílo, o kterém se po řadu desetiletí vědělo, ale doposud nebylo vydáno.

(Strážnice 1996, 220 s., 10 barev. foto, 52 fotodokumentací, cena 120,- Kč + poštovné)

Josef Hodek – Jan Šumbera

SUCHOVSKÉ LUDOVÉ PĚSNIČKY

Neobyčejně cenný dokument nejenom pro poznání kulturního života v jedné obci na poč. 20. stol, ale i hodnotným výtvarným dílem s malbami, opírajícími se o staré kancionály této oblasti.

(Strážnice 2001, 144 s., cena 200,- Kč + poštovné)

František Hořák

PUTOVALI HUDCI

Paměti strážnické cimbálové muziky Slávka Volavého

Publikace z pera Františka Hořáka je potřebným, zasvěceným a doplňujícím pohledem do nitra kapely i celého folklorního hnutí.

(Strážnice 2000, 150,- Kč + poštovné)

LIDOVÁ ŘEMESLA A LIDOVÁ UMĚLECKÁ VÝROBA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Ústav lidové kultury ve Strážnici pokračuje ve vydávání videodokumentačního projektu Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice. Projekt obsahuje videozáznamy nejzajímavějších dochovaných technologií výrob z oboru keramiky, přírodních pletiv, textilu a dalších materiálů, předváděných prověřenými mistry lidové umělecké výroby. Součástí každé videokazety je doprovodná publikace s popisy technologií, fotografiemi a kresbami. Cílem

projektu je přispět k udržení a rozšíření kvalitní řemeslné práce v regionech a k výuce pro zájemce o různé obory tradičních řemesel s využitím materiálů z trvale obnovitelných zdrojů.

Projekt obsahuje následující videokazety a doprovodné publikace:

I. Lidová keramika - 1 hod. 4 min. (glazovaná hrnčina, zakuřovaná hrnčina, majolika).

II. Pletiva - 1 hod. 33 min. (pletení ze slámy, z orobince, z proutí a loubků).

II. Pletiva 2. část - 1 hod. 34 min. (pletení z pedigu, z loubků, ze slámy, tkaní ze slámy)

III. Zpracování dřeva - 1. část - 1 hod. 36 min. (dlabání nádob, bednářské práce, výroba šindelů, hotovení štípaných holubiček).

III. Zpracování dřeva - 2. část - 51 min. (zdobení dřeva kovem, vyléváním kovem, skašovské a šumavské hračky).

IV. Textilní techniky - 1. část - 1 hod. 33 min. (vázání rukavic na modle, tkaní na destičce, tkaní na karetkách, tkaní na rámu, tkaní na ručním stavu).

IV. Textilní techniky - 2. část - 1 hod. 2 min. (vyvazovaná batika, vosková batika, modrotisk, počítaná výšivka, malovaná výšivka, bílé vyšívání).

IV. Textilní techniky - 3. část – 1 hod. 19 min. (paličkovaná krajka, tkanicová, pásková, dírková, kovová, vláčková, valen-cienská krajka)

IV. Textilní techniky - 4. část – 1 hod. 46 min. (bílá výšivka, uzlíčková výšivka, výšivka na tylu, výšivka zlatou nití, výšivka přes vrapy, výšivka rybími šupinami)

V. Drobné umění - 1.část - 1 hod. 9 min. (práce z perleti, figurky z kukuřičného šustí, vizovické pečivo, perník z forem, perník zdobený polevami).

V. Drobné umění - 2. část - 51 min. (zdobení velikonočních vajíček batikováním, reliéfním voskováním, škrabáním, polepováním slámou a sítinou).

VI. Práce ze skla - 1. část - 44 min. (foukané sklo, hutně tvarované sklo, malba na sklo, rytí skla a vitráž).

VI. Práce ze skla - 2. část - 33 min. (figurky z trubiček, skleněné knoflíky, háčkování korálků, navlékání korálků).

VII. Kovářství - 1. část - 52 min. (stavební kování, hospodářské nářadí, podkovářství, výzdoba kovářských výrobků).

VII. Kovářství - 2. část - 51 min. (kovaný kříž, okutí koně)

VIII. Kůže - 1. část - 1 hod. 33 min. (pastýřský bič a kabel, valašský opasek široký a vybíjený,

opasek vyšívaný pavím brkem)

VIII. Kůže - 2. část - 1 hod. 32 min. (výroba valašských krpců, šití, vyšívaní a vrapení krojových ženských holínek z Podluží)

II. Řada – Díl I.

Obnova roubeného domu – 46 min. (výměna poškozených trámů ve stěnách, obnova trámového stropu a krovu)

II. Řada – Díl II.

Hliněný dům – 1 hod. 25 min. (konstrukce stěn – nabíjením, skládáním z válků, zdění z cihel, hliněné omítky a podlahy)

Cena jedné kazety včetně doprovodné publikace je 350,- Kč + poštovné.

LIDOVÉ TANCE Z ČECH, MORAVY A SLEZSKA videoencyklopedie lidových tanců v České republice

Cílem videoprogramu Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska bylo vytvořit komplexní a spolehlivý pramen poznání regionálních typů a stylů tanců, jak je dodnes dochovali poslední nositelé lidových tanečních tradic. Dílo je určeno jak odbornému studiu, tak vzdělávání tvůrců a interpretů ve všech typech folklorních kolektivů, výuce na pedagogických a uměleckých školách a jako esteticko-výchovná pomůcka pro střední a základní školy.

Pro každý zachycený region je zpracována videokazeta doplněná publikací s notovým materiálem, popisy tanců, studií o nich a cizojazyčnými resumé.

Obsah a rozsah jednotlivých dílů videoencyklopedie:

I. Západní Čechy - délka 1 hod. 57 min. (*horní a dolní Chodsko, Klatovsko, Plzeňsko, Stříbrsko, Nýřansko, Plansko, Kralovicko, Chebsko, Mariánsko-lázeňsko a Karlovarsko*)

II. Jižní Čechy - délka 1 hod. 44 min. (*Prácheňsko, Milevsko, Tábořsko, Blata, Doudlebsko a Českokrumlovsko*)

III. Východní Čechy - délka 2 hod. 29 min. (*Jičínsko, Hořicko, Královéhradecko, Pardubicko, Čáslavsko, Chrudimsko, Nasavrcko, Vysočina - Pacovsko a Pelhřimovsko, Hlinečsko, Poličsko; Podorlicko a Podkrkonoší*)

IV. Střední Čechy - délka 1 hod. 35 min. (*Rakovnicko, Berounsko, okolí Prahy, Kouřimsko, Benešovsko, Sedlecko, Sedlčansko, Choceradsko, Vlašimsko, střední Polabí, Podještědí a Pojizeří*)

V. Moravské Horácko - délka 2 hod. 34 min. (*Moravskokrumlovsko, Náměšťsko, Bystřicko, Nedvědiccko, Tišnovsko, Třebíčsko, Velkobítešsko, Velkomeziříčsko, Jimramovsko, Novoměstsko, Olešnicko, Žďársko, Dačicko, Jemnicko, Jihlavsko, Telečsko a Třeštsko*)

VI. 1. část: Brněnsko - délka 2 hod. 41 min. (*brněnská předměstí a širší Brněnsko*)

2. část: Haná - délka 3 hod. 3 min. (*Tovačovsko, Prostějovsko, Přerovsko, Kojetínsko, Kroměřížsko, Vyškovsko, Zábřežsko, Litovelsko, Náměšťsko a Šumpersko*)

3. část: Malá Haná a Záhoří - délka 2 hod. 20 min. (*malá Haná nížinná a horská, Drahanská vrchovina, Lipenské a Hostýnské Záhoří*)

VII. Slovácko: 1. část: Moravské Kopanice, Hornácko a Luhačovské Zálesí - délka 2 hod. 23 min.

2. část: Dolňácko - délka 2 hod. 56 min. (*Uherskobrodsko, Uherskohradištsko, Veselsko, Strážnicko a Kyjovsko*)

3. část: Hanácké Slovácko, Podluží a tance Moravských Chorvatů - délka 1 hod. 33 min

VIII. Valašsko - délka 2 hod. 51 min. (*severní, střední a jižní Valašsko, valašský odzemek a obuškový*)

IX. Lašsko - délka 2 hod. 46 min. (*valašsko-lašské pomezí, Lašsko horské a nížinné, Štrambersko a lašský skok*)

X. Slezsko - délka 2 hod. 44 min. (*goralská oblast, moravsko-slezské pomezí, Třinecko, užší Těšínsko, Orlovsko, Bohumínsko, Klimkovsko, Opavsko a Hlučínsko*)

Celý program obsahuje 959 záznamů asi 1000 tanců a desítky samostatných písňových nebo instrumentálních ukázek. Byl natočen v letech 1992 - 1996.

(Cena jedné kazety včetně publikace je 300,- Kč + poštovné)

LIDOVÉ TANCE Z ČECH, MORAVY A SLEZSKA

II. ŘADA – MUŽSKÉ TANEČNÍ PROJEVY

I. Verbuňk na Kyjovsku - 60 záznamů, délka 57 min., obsahuje charakteristiku dvou stylů verbuňků ze severního a jižního Kyjovska současnosti i jejich dřívější vývoj.

II. Verbunk na Podluží – 74 záznamů v délce 90 min.

III. Verbuňk u hanáckých Slováků – 49 záznamů v délce 52 min.

IV. Verbuňk na Strážnicku, Veselsku a Uherskoostrožsku – 33 záznamů v délce 62 min.

V. Verbuňk na Uherskohradištsku a Uherskobrodsku – 45 záznamů v délce 68 min.

VI. Verbuňk na Hornácku – 37 záznamů v délce 46 min.

(Cena jedné kazety včetně publikace 300 Kč + poštovné)

PODLUŽÁCKÁ SVATBA SE SULICÍ A STROMEM

Záznam rekonstrukce v Hlohovci u Břeclavi 15. 6. 1997

Dokumentární záznam tradiční svatby se sulicí a stromem z dolního Podluží. Rekonstrukce byla natočena podle popisu Jana Noháče "Slovácká svatba od Břeclavě" z roku 1930 a dle žijících pamětníků v obci Hlohovec, okres Břeclav dne 15. 6. 1997. Doplněkem této videokazety je publikace "Podlužácká svatba se sulicí a stromem", která obsahuje texty a notové záznamy písní, obřadní říkání a fotografie dokumentující průběh svatby.

(Cena kazety s publikací je 300,- Kč + poštovné)

REEDICE TITULŮ EDIČNÍ ŘADY TRADIČNÍ LIDOVÉ HUDBY vydávané v letech 1969 – 1986 Ústavem lidového umění ve Strážnici

EDICE TRADIČNÍ LIDOVÉ HUDBY I.

Na CD je přepis nahrávek z let 1968 až 1974
(Strážnice 2001, cena CD je 240,- Kč + poštovné)

EDICE TRADIČNÍ LIDOVÉ HUDBY II.

Na CD je přepis nahrávek z let 1975 až 1978
(Strážnice 2002, cena CD je 240,- Kč + poštovné)

EDICE TRADIČNÍ LIDOVÉ HUDBY III.

Na CD je přepis nahrávek z let 1979 až 1981
(Strážnice 2002, cena CD je 240,- Kč + poštovné)

EDICE TRADIČNÍ LIDOVÉ HUDBY IV.

Na CD je přepis nahrávek z let 1982 až 1986
(Strážnice 2002, cena CD je 240,- Kč + poštovné)

Přílohy:

Výroční zpráva Ústavu lidové kultury ve Strážnici za rok 2003

Připravila: Marie Čadílková

Odpovědný redaktor: PhDr. Jan Krist

Vydal Národní ústav lidové kultury, Strážnice, 2004

ISBN 80-86156-65-6

(Neprodejné)

